

Wymagania na poszczególne oceny z *Historii w kl. I, II, III i IV – poziom podstawowy*

1. Uczniowie zostają zapoznani ze szczegółowymi warunkami i sposobem oceniania na początku roku szkolnego, a o możliwych zmianach zaraz po ich wprowadzeniu.
2. Niniejsze warunki są zgodne ze Statutem II Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie w Piotrkowie Trybunalskim oraz z Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lutego 2019r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna. Uczeń:

- 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych;
- 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych.

II. Analiza i interpretacja historyczna. Uczeń:

- 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego;
- 2) rozpoznaje rodzaje źródeł, ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego;
- 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny;
- 4) ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.

III. Tworzenie narracji historycznej. Uczeń:

- 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym;
- 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego;
- 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.

Formy kontroli osiągnięć uczniów

Przewiduje się kontrolę umiejętności i wiedzy w następujących formach:

- wypowiedź pisemna przygotowana z większej partii materiału (wypracowanie, test, sprawdzian, kartkówka); oceny pozytywne z tych form są warunkiem koniecznym uzyskania oceny śródrocznej, rocznej i końcowej;
- odpowiedź ustna (rozmowy, udział w dyskusji, dłuższe wypowiedzi na określony temat);
- formułowanie samodzielnych wniosków i ocen w formie pisemnej (zadanie, wypracowanie) i ustnej (dyskusja);
- praca z różnymi źródłami historycznymi, mapami itp. w formie ćwiczeń praktycznych;
- pozyskiwanie informacji z różnych źródeł, hierarchizowanie ich, prezentowanie własnych poglądów z użyciem logicznie dobranych argumentów w formie referatów, prezentacji itp.
- aktywność pozalekcyjna (udział w konkursach, olimpiadach, realizacji projektów)

Kryteria osiągania sukcesu

celujący – ocenę celującą z historii otrzymuje uczeń, który opanował treści nauczania – wymagania szczegółowe w zakresie podstawowym zawarte w Podstawie Programowej; prezentuje dociekliwość podczas rozwiązywania problemów historycznych; systematycznie pracuje nad pogłębianiem wiedzy historycznej, uczestniczy i osiąga sukcesy w pozaszkolnych konkursach i olimpiadach przedmiotowych. Samodzielnie dostrzega związki przyczynowo - skutkowe oraz inne zależności między wydarzeniami, procesami, faktami z różnych dziedzin życia w procesie historycznym; potrafi porównać różne opinie i krytycznie analizować fakty historyczne; wyciąga i prezentuje samodzielne wnioski i formułuje opinie; w wypowiedziach pisemnych i ustnych powołuje się na źródła historyczne, bezbłędnie posługuje się terminologią historyczną, prezentuje wysoką sprawność językową. Samodzielnie potrafi dokonać krytycznej analizy różnych źródeł historycznych.

bardzo dobry – ocenę bardzo dobrą z historii otrzymuje uczeń, który w pełni opanował treści nauczania – wymagania szczegółowe w zakresie podstawowym lub rozszerzonym zawarte w Podstawie Programowej; pracuje systematycznie; wykazuje zainteresowanie problematyką historyczną, uczestniczy w szkolnych i pozaszkolnych konkursach i olimpiadach przedmiotowych; wykorzystuje różne źródła wiedzy; starannie wykonuje dodatkowe zadania. Posiada umiejętność dostrzegania związków przyczynowo - skutkowych oraz innych zależności między wydarzeniami z różnych dziedzin życia w procesie historycznym; potrafi krytycznie analizować fakty historyczne; podejmuje samodzielną ocenę faktów, zjawisk i postaci; potrafi dokonać krytycznej analizy źródeł historycznych. Wykazuje się pełną znajomością faktów, wydarzeń i procesów historycznych w różnych dziedzinach i potrafi ukazać zależności w czasie i przestrzeni między nimi; w wypowiedziach pisemnych i ustnych posługuje się bezbłędnym stylem i bezbłędnie, ze zrozumieniem stosuje terminologię historyczną.

dobry – ocenę dobrą z historii otrzymuje uczeń, który w większości opanował wiedzę wymaganą w Podstawie Programowej (ma w zakresie wiedzy niewielkie braki); poprawnie wykonuje zadania wymagające opanowania umiejętności przewidzianych Podstawą Programową; pracuje systematycznie; przedstawia zawiązki przyczynowo - skutkowe i inne; potrafi analizować zjawiska historyczne (czasem odtwórczo); potrafi analizować teksty źródłowe i inne źródła historyczne oraz podejmuje próbę ich interpretacji. Potrafi w podstawowym zakresie wnioskować i uzasadniać swoje stanowisko oraz podejmuje ocenę zjawisk. W wypowiedziach pisemnych i ustnych styl nie budzi większych zastrzeżeń; w stosowaniu terminologii historycznej nie popełnia większych błędów.

dostateczny – ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował wymagania przewidziane w Podstawie Programowej w stopniu podstawowym, jego wiedza jest fragmentaryczna i wyrywkowa; nie łączy wydarzeń historycznych w logiczne ciągi; przy pomocy nauczyciela poprawnie wykonuje zadania wymagające zastosowania przewidzianych programem umiejętności, pracuje jednak systematycznie. Związki przyczynowo - skutkowe przedstawia w sposób schematyczny; podejmuje próby analizy faktów, wydarzeń, zjawisk, ale analiza ta ma charakter odtwórczy, związany z opisem wydarzeń; wiedzę również przedstawia w sposób odtwórczy, ma problemy z samodzielną oceną, nie zawsze potrafi wyciągnąć prawidłowe wnioski. Zdarzają się błędy w rozumieniu i stosowaniu terminologii historycznej; w wypowiedziach występują błędy stylistyczne i gramatyczne.

dopuszczający – ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który wykazuje spore braki w wiadomościach objętych Podstawą Programową, ale posiadane przez niego wiadomości i umiejętności pozwalają na kontynuowanie nauki; dysponuje jednak podstawowymi umiejętnościami i przy pomocy ze strony nauczyciela jest w stanie wykonać proste zadania wymagające ich zastosowania. Ma problemy z dostrzeganiem związków przyczynowo - skutkowych i analizą zjawisk historycznych; wiedza ma charakter odtwórczy; uczeń potrafi jedynie opisywać proces historyczny bez wnioskowania, oceniania i uzasadniania. W stosowaniu i rozumieniu pojęć i terminów historycznych występują błędy, w wypowiedziach pisemnych i ustnych słownictwo jest ubogie a styl często niejasny.

0% - 29%	- ocena niedostateczna
30% - 49%	- ocena dopuszczająca
50% - 73%	- ocena dostateczna
74% - 87 %	- ocena dobra
88% - 96%	- ocena bardzo dobra
97% - 100%	- ocena celująca

1. Przedmiotem oceny są:

- wiadomości
- umiejętności

2. Uczeń otrzymuje oceny:

- bieżące
- klasyfikacyjne
 - a) śródroczne i roczne
 - b) końcowe

3. Formy bieżącej kontroli postępów w nauce:

- wypowiedzi ustne obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji
- niezapowiedziane kartkówki z trzech ostatnich lekcji na ocenę bieżącą;
- sprawdzian minimum dwa w okresie w formie ustalonej przez nauczyciela, zapowiedziane wcześniej zgodnie ze statutem szkoły.

4. Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania:

- przed lekcją (nieprzygotowanie do odpowiedzi bieżącej)
- zgłoszenie nieprzygotowania przed lekcją do odpowiedzi ustnej jest honorowane jako nieprzygotowanie do ewentualnej kartkówki.
- uczniom przysługują dwa nieprzygotowania na każdy okres.

5. Termin prac pisemnych:

- sprawdzone i ocenione prace pisemne będą przedstawione do wglądu uczniom w ciągu 14 dni.
- kartkówki będą sprawdzane w terminie 7 dni od ich przeprowadzenia.

6. Poprawa sprawdzianów i zaliczenie zaległych kartkówek:

- uczeń nieobecny na pracy kontrolnej jest zobowiązany do zaliczenia jej w terminie i formie ustalonej przez nauczyciela. Uczeń zobowiązany jest ustalić dogodny termin zaliczenia w ciągu 7 dni od powrotu do szkoły.

7. Uczniowie objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną mają prawo do:

- Dostosowania wymagań do potrzeb i możliwości uczniów, które polegają na wydłużeniu czasu pracy pisemnej zastępowaniu odpowiedzi ustnej bieżącą odpowiedzią pisemną, lub innymi formami dostosowań.

Wymagania edukacyjne. Klasa 1. Zakres podstawowy. Nowa edycja

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
1. Historia jako nauka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje definicję historii i prehistorii wymienia rodzaje źródeł historycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje źródeł historycznych i podaje przykłady źródeł każdego rodzaju przedstawia periodyzację dziejów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia problemy, jakie mogą się pojawić przy podziale dziejów wyjaśnia różnicę między historią a prehistorią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie historiografii na dowolnym przykładzie pokazuje, czego możemy się dowiedzieć ze źródła ikonograficznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie korzyści i trudności wiąże się z poszukiwaniem informacji z historii w Internecie wymienia nauki pomocnicze historii i wyjaśnia ich rolę przy poznawaniu dziejów
I. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu					
2. Cywilizacje starożytnej Mezopotamii	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Mezopotamii i przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk) rozumie i poprawnie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia różne cywilizacje, które istniały w rejonie Mezopotamii (sumeryjską, babilońską, perską) w kolejności chronologicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia osiągnięcia cywilizacji sumeryjskiej przedstawia sposób sprawowania władzy w cywilizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje i wyjaśnia zasady prawne zawarte w kodeksie Hammurabiego porównuje osiągnięcia cywilizacji starożytnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, do czego może być źródłem dziewiętnastowiec zna wizja miasta Nimrud zamieszczona w podręczniku wymienia bogów

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się terminami: system irygacyjny, pismo klinowe, kodeks Hammurabiego 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje religię mieszkańców Mezopotamii 	<ul style="list-style-type: none"> starożytnej Mezopotamii przytacza zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego 	<ul style="list-style-type: none"> Mezopotamii poprawnie posługuje się terminami wymienionymi w celach 	<ul style="list-style-type: none"> sumeryjskich i babilońskich wymienia inne niż w podręczniku osiągnięcia kultury sumeryjskiej i babilońskiej
3. Starożytny Egipt	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny starożytnego Egiptu z podziałem na Egipt Górny i Egipt Dolny wie, kim był faraon wymienia przykładowych bogów egipskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę społeczną w starożytnym Egipcie wymienia uprawnienia faraona wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo charakteryzuje gospodarkę egipską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie faraonów przedstawia osiągnięcia kultury egipskiej charakteryzuje religię egipską przedstawia cechy sztuki egipskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia związki między religią, sztuką a władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja, piramidy, faraon jako syn boga) wyjaśnia, dlaczego w Egipcie kapłani mieli wysoką pozycję zna atrybuty przykładowych bogów egipskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie monarchii despotycznej porównuje monarchów despotycznych Mezopotamii z faraonem zna symbole władzy faraona i rozpoznaje wizerunki niektórych bogów egipskich
4. Dzieje i religia starożytnego Izraela	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Palestyny wymienia zasady judaizmu posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dzieje Izraela związane z Mojżeszem, Dawidem i Salomonem posługuje się terminami: mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dzieje Izraela związane z postacią Abrahama i niewolą babilońską posługuje się terminami: rabin, menora, synagoga, świątynia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich rolę wyjaśnia różnicę między świątynią a synagogą posługuje się poprawnie wszystkimi terminami wymienionymi w celach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego przez stulecia Żydzi żyli w diasporze
II. Świat starożytnych Greków					
5. Hellada i jej mieszkańcy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne wymienia niektóre cechy polis 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi panującymi na Półwyspie Bałkańskim wymienia występujące w polis ustroje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustroje polis greckich definiuje pojęcie obywatela 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję arystokracji w polis wyjaśnia kto był obywatelem polis 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar świata greckiego dzieli skutki wielkiej kolonizacji greckiej na skutki dla poszczególnych polis, dla całego świata greckiego, dla innych ludów,

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
					<ul style="list-style-type: none"> z którymi zetknęli się Grecy charakteryzuje kulturę minojską i mykeńską
6. Sparta – państwo żołnierzy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite) wymienia organy władzy w Sparcie wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, które z nich miały prawa polityczne rozumie termin: spartańskie warunki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie charakteryzuje wychowanie spartańskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę przedstawia rolę Likurga w historii Sparty uzasadnia, że w Sparcie panował ustroj oligarchiczny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sposób podejmowania decyzji na zgromadzeniu obywateli charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Sparty charakteryzuje rolę geruzji w systemie ustrojowym Sparty
7. Ateny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę) wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym wymienia najbardziej znane zabytki ateńskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia reformy Drakona i Klejstenesa, które funkcjonowały w V w. p.n.e. charakteryzuje społeczeństwo ateńskie ocenia zalety demokracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach ocenia wady i zalety demokracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Aten porównuje pozycję obywateli w Atenach i Sparcie
8. Wojny w świecie greckim	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Maraton, Termopile i Salaminę wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojen grecko-perskich rozumie termin: falanga 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia skutki ekspansji perskiej w Azji Mniejszej rozumie termin: hoplita 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia charakter wojen w świecie greckim przedstawia skutki wojen grecko-perskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki wpływ na sytuację wewnętrzną w Grecji miały skutki wojen grecko-perskich wyjaśnia, co pozostało do dnia dzisiejszego z tradycji wojen grecko-perskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia polityczną i militarną rolę Aten i Sparty w świecie greckim w V – IV w. p.n.e.
9. Podboje Aleksandra Wielkiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę Związku Korynckiego wymienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powstania Związku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Issos jest uważana za jedną

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>Aleksandra Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego rozumie pojęcie: kultura hellenistyczna 	<p>przykładowe działania Aleksandra Wielkiego wobec ludów podbitych</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie: monarchia hellenistyczna 	<ul style="list-style-type: none"> Korynckiego charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach 	<p>Wielkiego na Wschodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> z decydujących bitew w historii wyjaśnia, dlaczego Aleksander Macedoński jest uważany za jednego z największych wodzów w historii
10. Religia i kultura Greków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa wymienia przykładowe osiągnięcia kultury greckiej (przede wszystkim z dziedziny literatury) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje style architektoniczne i podaje przykłady zabytków architektury greckiej przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji wymienia najważniejsze poglądy Platona i Arystotelesa i zna założone przez nich szkoły 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju filozofii w starożytnej Grecji wymienia osiągnięcia starożytnych Greków przedstawia rolę teatru i igrzysk w życiu Greków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu i cynizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływy i motywy kultury greckiej w późniejszych epokach przedstawia wpływy kultury greckiej we współczesnym świecie
III. Imperium rzymskie					
11. Rzym – od królestwa do republiki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym wymienia najważniejsze urzędy republiki rzymskiej wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i Półwyspu Bałkańskiego wymienia organy władzy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze społecznej Rzymian charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej wskazuje mocne i słabe strony tego ustroju 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje początki Rzymu charakteryzuje kulturę Etrusków przedstawia wpływ Etrusków na Rzymian wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta
12. Ekspansja terytorialna Rzymu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje armię rzymską wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, biorąc również pod uwagę rzymskie pojmowanie wojny przedstawia wojny punickie wyjaśnia pojęcie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje ekspansję Rzymu z wielką kolonizacją grecką charakteryzuje politykę wewnętrzną Juliusza Cezara

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			imperium		
13. Cesarstwo rzymskie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa • wymienia najważniejsze cechy pryncypatu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ustrój cesarstwa rzymskiego w okresie pryncypatu • wyjaśnia pojęcie romanizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dojście do władzy Oktawiana Augusta i jego politykę • przedstawia ekspansję terytorialną Rzymu w okresie cesarstwa i umiejscawia ją w czasie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia skuteczność polityki Oktawiana Augusta • omawia czynniki, które sprzyjały romanizacji • wyjaśnia termin: <i>pax romana</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rządy dwóch cesarzy z I – III w. i wyjaśnia, dlaczego ich rządy były, jego zdaniem, ważne dla cesarstwa rzymskiego
14. Religia i kultura Rzymian	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty • wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymu • wymienia przykładowych autorów rzymskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje religię i literaturę rzymską • wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych) • przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej • przedstawia cechy sztuki rzymskiej • wymienia twórców rzymskiej i ich dzieła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie prawa rzymskiego • wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływy kultury rzymskiej we współczesnym świecie • ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki
15. Chrześcijaństwo w świecie rzymskim	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie przykładowe pierwsze gminy chrześcijańskie • wymienia zasady chrześcijaństwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim • przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Palestynie w okresie działania Jezusa • wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie • przedstawia proces kształtowania się kanonu Pisma Świętego i zasad wiary (sobór nicejski) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. • opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem • przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim w IV w. n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sylwetkę cesarza Juliana Apostaty • wyjaśnia różnicę między męczennikiem a wyznawcą
16. Upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w. • charakteryzuje reformy Dioklecjana 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między częścią wschodnią a zachodnią cesarstwa rzymskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim • przedstawia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunek różnych plemion germańskich do cesarstwa rzymskiego w III –

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat 		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczynę upadku cesarstwa zachodniorzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konsekwencje najazdu Hunów pod wodzą Attyli 	V w.
IV. Europa wczesnego średniowiecza					
17. Bizancjum	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego • przedstawia rolę Konstantynopola • przedstawia podział w religii chrześcijańskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe zabytki bizantyjskiej sztuki • pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana • posługuje się terminem: schizma wschodnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje okres panowania cesarza Justyniana • przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej • wymienia cechy kultury bizantyjskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej • ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego • wskazuje związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegał spór o obrazy (ikonoklazm) w Kościele Wschodnim
18. Świat islamu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów • wymienia filary islamu • wymienia dwa najstarsze odłamy islamu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność Mahometa • wyjaśnia różnice między odłami islamu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu • charakteryzuje kulturę arabską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na Półwyspie Arabskim przed działalnością Mahometa • ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Poitiers jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii
19. Narodziny i rozwój państwa Franków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za panowania Karola Wielkiego • przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia cesarstwa rzymskiego • pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków • przedstawia organizację państwa Franków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Chlodwiga w kształtowaniu się państwa Franków • przedstawia cały proces kształtowania się państwa frankijskiego • podaje definicję monarchii patrymonialnej • wymienia cechy renesansu karolińskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego • uzasadnia, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną • wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Karol Wielki jest wymieniany jako jeden z prekursorów zjednoczonej Europy

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
20. Nowe państwa w Europie Zachodniej. Początki feudalizmu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii ottońskiej • charakteryzuje rządy dynastii ottońskiej i jej dążenie do odnowienia cesarstwa rzymskiego • wyjaśnia pojęcia: senior i wasal 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia ideę cesarstwa uniwersalistycznego Ottona III • wyjaśnia, dlaczego doszło do odnowienia cesarstwa na terenie Rzeszy • przedstawia hold lenny i jego znaczenie • wymienia obowiązki wasala i seniora 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Anglii po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • charakteryzuje drabinę feudalną (podział społeczeństwa) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między systemem lennym a drabiną feudalną • poprawnie używa pojęć: hold lenny, inwestytura, immunitet 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia związki Ottona III z cesarzami bizantyjskimi i wyjaśnia, jaki to miało wpływ na koncepcje polityczne Ottona III
21. Powstanie państw w Europie Północnej i Środkowo-Wschodniej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie i główne trasy wypraw wikingów • wie, kim byli św. św. Cyryl i Metody 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność św. św. Cyryla i Metodego • wymienia przyczyny ekspansji wikingów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia dlaczego św. św. Cyryl i Metody są nazywani Apostołami Słowian • przedstawia konsekwencje wypraw wikingów • przedstawia proces powstawania państwa węgierskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę pojawienia się Słowian w Europie • ocenia wkład św. św. Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kulturę ludów skandynawskich
22. Papiestwo i cesarstwo	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia uniwersalny charakter władzy papieża i cesarza • wymienia postanowienia konkordatu wormackiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny rywalizacji między papieżem a cesarzem • wyjaśnia rolę konkordatu wormackiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. • posługuje się poprawnie terminami: symonia, nepotyzm, konkordat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób Kościół chciał się uniezależnić od władzy świeckiej • charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób rywalizacja między papieżem a cesarzem wiązała się z funkcjonowaniem państwa średniowiecznego • wyjaśnia poglądy Innocentego III na wzajemne relacje między władzą cesarską a papieską
V. Europa rozkwitu i schyłku średniowiecza					
23. Wyprawy krzyżowe i ich	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
następstwa	<ul style="list-style-type: none"> mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi wymienia przykładowe przyczyny i skutki krucjat wymienia przykładowych przywódców krucjat 	<ul style="list-style-type: none"> mapie Królestwo Jerozolimskie wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze i religijne wymienia zakony rycerskie 	<ul style="list-style-type: none"> mapie państwie utworzone przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych przedstawia rolę zakonów rycerskich 	<ul style="list-style-type: none"> specyfikę czwartej krucjaty przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat 	<ul style="list-style-type: none"> stosunek przykładowych władców bliskowschodnich do krzyżowców i chrześcijan przedstawia stosunek ludności arabskiej do wypraw krzyżowych
24. Przemiany gospodarcze na wsi	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany w sposobie uprawy roli, które zaszły w XII w. posługuje się terminami: dwupółowka i trójpółowka wymienia przykładowe skutki rozwoju rolnictwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. wymienia narzędzia, które przyczyniły się do rozwoju rolnictwa przedstawia sytuację chłopów (ich pozycję i obowiązki) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w technice rolnej wpłynęły na jej wydajność przedstawia warunki życia chłopów wyjaśnia przyczyny kolonizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje rolę samorządu wiejskiego wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym różniła się włość wczesnośredniowieczna od majątku z XII – XIII w. wyjaśnia, dlaczego włość wczesnośredniowieczna była samowystarczalna
25. Miasta w średniowieczu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny powstawania miast przedstawia organizację przestrzeni miejskiej definiuje termin: lokacja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces powstawania i rozwoju miast charakteryzuje organizację wewnętrzną miasta (władze, organizacje rzemieślnicze) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje strukturę społeczną mieszkańców miasta wyjaśnia różnice w organizacji handlu lokalnego i międzynarodowego przedstawia rolę cechów i gildii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej poprawnie posługuje się terminologią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> na współczesnym planie miasta pokazuje jego elementy związane ze średniowieczem; uzasadnia swoje decyzje przedstawia rolę Hanzy
26. Przemiany polityczne późnego średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków osmańskich wymienia przykładowe skutki ekspansji tureckiej w Europie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zmiany polityczne, które zachodzą w wyniku ekspansji tureckiej przedstawia znaczenie upadku Konstantynopola 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany polityczne w Europie XIV i XV w., które zaszły w wyniku ekspansji tureckiej wymienia przykłady współpracy między państwami w walce z zagrożeniem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zależności polityczne pomiędzy państwami europejskimi w XIV i XV w. przedstawia współpracę państw europejskich wobec zagrożenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakich okolicznościach odwoływano się w XX w. do bitwy na Kosowym Polu

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			tureckim	tureckiego w XIV i XV w.	
27. Społeczeństwo stanowe i kryzys późnego średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje stan przedstawia strukturę społeczeństwa stanowego wymienia przykładowe przyczyny kryzysu gospodarczo-społecznego w XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny i skutki epidemii dżumy w XIV w. przedstawia pozycję poszczególnych stanów w państwie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia konsekwencje kryzysu demograficznego z II poł. XIV w. przedstawia proces kształtowania się stanów wymienia przyczyny wystąpień chłopskich w XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia możliwości awansu społecznego w XIV–XV w. przedstawia związki między kryzysem demograficznym i gospodarczym a wystąpieniami chłopskimi w XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy monarchii stanowej przedstawia biogramy Filipa IV Pięknego i Jana bez Ziemi ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w powstawaniu monarchii stanowych
VI. Polska w X–XIII wieku					
28. Państwo Mieszka I i Bolesława Chrobrego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1000 wymienia przyczyny chrztu Mieszka I przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I i siedziby biskupstw i arcybiskupstwa przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego przedstawia skutki przyjęcia chrztu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Bolesława Chrobrego wyjaśnia rolę św. Wojciecha w budowaniu struktur kościoła w Polsce wyjaśnia rolę koronacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-niemieckich za pierwszych Piastów przedstawia rolę <i>Dagome iudex</i> ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wyniki badań archeologicznych, które powiększają naszą wiedzę o początkach państwa polskiego
29. Kryzys i odbudowa monarchii wczesnopiastowskiej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1138 wymienia etapy odbudowy arcybiskupstwa gnieźnieńskiego przedstawia ekspansję Bolesława Krzywoustego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces odbudowy państwa polskiego przez Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego przedstawia zmiany terytorialne monarchii wczesnopiastowskiej w czasie (straty terytorialne i odzyskanie utraconych terenów) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunki Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego i Bolesława Krzywoustego z Niemcami, wyjaśniając, co wpływało na zmiany granicy polsko-niemieckiej ocenia, które działania Kazimierza Odnowiciela i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia spór biskupa Stanisława z Bolesławem Śmiałym w kontekście znaczenia organizacji kościelnej dla funkcjonowania państwa wczesnopiastowskiego przedstawia konsekwencje i kontrowersje związane ze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny kryzysu monarchii wczesnopiastowskiej

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces odbudowy arcybiskupstwa gnieźnieńskiego i wyjaśnia jego rolę w odbudowie państwa 	Bolesława Śmiałego były ważne z punktu widzenia niezależności państwa	sporem Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem	
30. Państwo polskie w dobie rozbicia dzielnicowego	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny wydania statutu (testamentu) przez Bolesława Krzywoustego pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny wydania statutu (testamentu) przez Bolesława Krzywoustego przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbicia dzielnicowego wymienia czynniki sprzyjające jednoczeniu ziem polskich w XIII w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia cele wydania statutu (testamentu) Bolesława Krzywoustego przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią przedstawia ekspansję zakonu krzyżackiego w XIII w. i związane z tym straty terytorialne 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia walki książąt piastowskich o władzę zwierzchnią (Kraków) przedstawia ekspansję Mongołów i jej skutki dla ziem piastowskich wyjaśnia, co i dlaczego sprzyjało jednoczeniu ziem polskich w XIII w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czy zasady testamentu Bolesława Krzywoustego były wyjątkiem, czy regułą w Europie Środkowo-Wschodniej przedstawia stosunki książąt mazowieckich i kujawskich z Litwinami, Prusami i Jaćwingami wyjaśnia ich wpływ na stosunki polsko - krzyżackie
31. Przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XII–XIII w.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim przedstawia podział społeczeństwa na stany 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim przedstawia rolę cechów 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów przedstawia rozwój gospodarczy ziem polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje posługuje się poprawnie terminami wymienionymi w celach lekcji 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację ludności żydowskiej w Polsce XIII – XIV w.
VII. Polska w XIV–XV wieku					
32. Zjednoczenie Polski	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II i 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania Wacława II w procesie jednoczenia ziem polskich wymienia 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich z uwzględnieniem 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką władzę na Śląsku mieli królowie czescy pokazuje obszar Śląska, nad

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> Władysław Łokietek w 1320 r. wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Łokietka 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania Władysława Łokietka w celu zjednoczenia ziem polskich 	<p>problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> koronacji Przemysła II wyjaśnia przyczyny problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie 	<p>którym królowie czescy sprawowali zwierzchnictwo</p>
33. Polska pod rządami Kazimierza Wielkiego i Andegawenów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie granice monarchii Kazimierza Wielkiego w roku 1370 wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia na mapie zmiany granicy polskiej w czasie panowania Kazimierza Wielkiego charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa wymienia postanowienia przywileju koszyckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego w kontekście jednoczenia ziem polskich i stosunków z Krzyżakami przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego poprawnie posługuje się terminem: Korona Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, co było największym osiągnięciem i największą porażką Kazimierza Wielkiego charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką wyjaśnia, dlaczego Ludwik Węgierski na Węgrzech uzyskał przydomek Wielki, a w Polsce jego panowanie jest oceniane źle
34. Pierwsi Jagiellonowie na polskim tronie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny unii w Krewie wymienia postanowienia unii w Krewie wymienia postanowienia I pokoju toruńskiego wymienia skutki drugiej unii polsko-węgierskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia skutki unii w Krewie przedstawia przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim wymienia postanowienia przywileju jedlnieńsko-krakowskiego wymienia przyczyny drugiej unii polsko-węgierskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Jagiełły wymienia postanowienia unii w Horodle wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia przywileju czerwińskiego wyjaśnia przyczyny wydawania przywilejów szlacheckich przez Władysława Jagiełłę przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia innych kandydatów do ręki Jadwigi i wymienia powody, z powodu których zostali odrzuceni przez możnych polskich przedstawia rolę Pawła Włokowica w sporze z Krzyżakami

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
35. Polska w późnym średniowieczu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych • wymienia postanowienia II pokoju toruńskiego • wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego i konstytucji <i>Nihil novi</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny i przebieg wojny trzynastoletniej • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia politycznego szlachty • przedstawia strukturę sejmu walnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia gospodarczego szlachty • charakteryzuje instytucję sejmu walnego i jego rolę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego ustrój, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej • ocenia politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Elżbieta Rakuszanica jest nazywana matką królów • przedstawia rolę jaką odegrali za panowania pierwszych Jagiellonów: biskup Oleśnicki, Filip Kallimach, Jan Długosz
VIII. Kultura średniowiecza					
36. Kultura umysłowa wieków średnich	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy kultury rycerskiej • wymienia przykładowe dzieła literatury średniowiecznej • wymienia gatunki literackie średniowiecza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy kultury średniowiecza • charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu w kulturze średniowiecza • wyjaśnia wpływ klasztorów na rozwój kultury średniowiecznej • wyjaśnia wpływ dworów na rozwój kultury średniowiecznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza • ocenia zasięg społeczny oddziaływania średniowiecznej literatury 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę uniwersytetów • charakteryzuje literaturę średniowiecza tworzoną w językach narodowych związaną z kulturą dworską i plebejską
37. Sztuka i architektura średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe zabytki romańskie w odniesieniu do swojego regionu • wymienia przykładowe zabytki gotyckie w odniesieniu do swojego regionu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe cechy stylu romańskiego w architekturze • wymienia przykładowe cechy stylu gotyckiego w architekturze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w budowlach romańskich i gotyckich potrafi wskazać cechy stylu romańskiego i gotyckiego • przedstawia zasięg terytorialny i czas trwania stylu romańskiego i gotyckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rzeźbę i malarstwo romańskie • charakteryzuje rzeźbę i malarstwo gotyckie • porównuje styl romański i gotycki, wskazując różnice między nimi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia epokę, w której nawiązywano do stylu romańskiego i gotyckiego w architekturze • charakteryzuje styl neoromański i neogotycki na przykładach
38. Kultura średniowiecznej Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy średniowiecznej kultury polskiej • wymienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podobieństwa między średniowieczną 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozwój nauki polskiej w średniowieczu i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między kulturą polskiego średniowiecza a 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego mówimy o Akademii Krakowskiej i

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>przykładowe zabytki sztuki i piśmiennictwa średniowiecznego z Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najstarsze kroniki polskie 	<p>kulturą polską a europejską</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zabytki piśmiennictwa w języku polskim zna postaci Janka z Czarnkowa i Jana Długosza 	<p>wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej w tym procesie</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę klasztorów i zgromadzeń zakonnych w rozwoju kultury średniowiecznej w Polsce wskazuje związki kultury polskiego średniowiecza z kulturą europejską 	<p>kulturą europejską</p> <ul style="list-style-type: none"> zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych zabytków sztuki średniowiecza w Polsce i wyjaśnia, na czym ona polega 	<p>Uniwersytecie Jagiellońskim</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dorobek uczonych polskich wymienionych w rozdziale

Wymagania edukacyjne. Klasa 2. Zakres podstawowy. Nowa edycja

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Początki świata nowożytnego					
1. Nowe perspektywy: odrodzenie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy renesansu; przedstawia poglądy Niccolò Machiavelliego; przedstawia osiągnięcia Mikołaja Kopernika; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy humanizmu; przedstawia poglądy Tomasza Morusa; wymienia cechy literatury renesansu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki sprzyjające rozwojowi renesansu i humanizmu; charakteryzuje literaturę renesansu; przedstawia rozwój nauki w epoce odrodzenia; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego renesans rozpoczął się w miastach włoskich; przedstawia proces rozprzestrzeniania się idei renesansu w Europie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje sylwetki Erazma z Rotterdamu i Leonarda da Vinci jako ludzi renesansu;
2. Sztuka renesansu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe cechy architektury renesansowej; wymienia przykładowych twórców renesansu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zabytki architektury renesansowej; wymienia przykładowych twórców renesansu i niektóre ich dzieła; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy rzeźby i malarstwa renesansowego; charakteryzuje rolę mecenatu papieskiego w rozwoju sztuki renesansu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rolę mecenatu świeckiego w rozwoju sztuki renesansu; porównuje rolę, jaką odgrywała sztuka w średniowieczu i renesansie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice i podobieństwa architektury i malarstwa renesansowego w różnych regionach Europy;
3. Europejczycy odkrywają daleki świat	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie trasy wypraw i obszary odkryte przez Portugalczyków i Hiszpanów; wymienia przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych na społeczne, gospodarcze i kulturalne; wymienia zmiany techniczne i wynalazki, które pozwoliły Europejczykom na podróże dalekomorskie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wielkich odkryć geograficznych dzieląc je na: polityczne, gospodarczo-społeczne i kulturalne; wyjaśnia, w jaki sposób zmiany techniczne umożliwiły Europejczykom podróże 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy zostały zrealizowane cele, które stawiano przed odkrywcami; wyjaśnia, dlaczego Portugalczycy i Hiszpanie jako pierwsi rozpoczęli wyprawy odkrywcze; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność księcia Henryka Żeglarza i jej wpływ na odkrycia Portugalczyków; przedstawia wybrane kultury prekolumbijskie;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			dalekomorskie;		
4. Jak odkrycia geograficzne zmieniły Europę i świat	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia inne państwa, które włączyły się do ekspansji kolonialnej; pokazuje na mapie tereny przez nie zajęte; przedstawia rozwój handlu w epoce nowożytnej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sposób zajmowania i organizację odkrytych terenów przez Portugalczyków i Hiszpanów; wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Europy; wyjaśnia pojęcie rewolucji cen; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje organizację zajmowanych terenów przez Hiszpanów i Portugalczyków i wyjaśnia przyczyny różnic; wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Nowego Świata; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ wielkich odkryć geograficznych na przemiany w gospodarce europejskiej; charakteryzuje zmiany, które zaszły w Nowym Świecie w wyniku jego podboju przez Europejczyków; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę traktatu z Tordesillas; porównuje wyobrażenia Europejczyków o nieznanym ludach w XV w. i współcześnie;
5. Podział zachodniego chrześcijaństwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zasięg wyznań protestanckich; przedstawia zasady wyznań protestanckich: luteranizmu, kalwinizmu; wymienia postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny reformacji; przedstawia organizację kościołów protestanckich: luteranckiego, kalwińskiego; przedstawia powstanie kościoła anglikańskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia związki pomiędzy przyczynami reformacji religijnymi, gospodarczo-społecznymi i politycznymi; porównuje zasady i organizację kościołów protestanckich: luteranckiego i kalwińskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaki wpływ na sukcesy reformacji miała sytuacja w Kościele katolickim w XVI w.; wyjaśnia, dlaczego wyznanie kalwińskie uzyskało poparcie w Niderlandach; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego;
6. Kościół katolicki wobec wyzwań reformacji	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe postanowienia soboru trydenckiego; wymienia przykładowe formy działalności jezuitów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia soboru trydenckiego; wymienia formy działalności jezuitów; charakteryzuje działalność Świętej Inkwizycji; wyjaśnia, co to był <i>Indeks Ksiąg Zakazanych</i>; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli postanowienia soboru trydenckiego na dotyczące doktryny wiary i reformy kleru; ocenia, które z nich były reakcją na zarzuty protestantów wobec Kościoła katolickiego; charakteryzuje szkolnictwo jezuickie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę sztuki w propagowaniu wiary; charakteryzuje działalność misyjną jezuitów i ich stosunek do miejscowych kultur; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje wystrój zboru protestanckiego i kościoła katolickiego i wyjaśnia przyczyny różnic; wyjaśnia, jaki wpływ na inne dziedziny życia miały wyznania protestanckie np. gospodarkę;
II. Rzeczpospolita w XVI stuleciu					
7. Rzeczpospolita i państwa ościenne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojny z Zakonem Krzyżackim; wymienia postanowienia pokoju krakowskiego (hołd pruski); pokazuje na mapie tereny Inflant i ziemie, które przypadły Polsce i Litwie po sekularyzacji Zakonu Kawalerów Mieczowych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki wojny o Inflanty w XVI w.; wymienia więzi, jakie łączyły Jagiellonów i Habsburgów; przedstawia konsekwencje układu dynastycznego zawartego między Jagiellonami a Habsburgami; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary sporne między Jagiellonami a Turcją; wymienia przyczyny konfliktu z Rosją; przedstawia znaczenie bitwy pod Orszą; przedstawia wojnę o Inflanty jako element rywalizacji o wpływy nad Bałtykiem; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał program dominium Maris Baltici; przedstawia działania ostatnich Jagiellonów (oprócz wojny o Inflanty), które miały na celu jego realizację; przedstawia proces inkorporacji Mazowsza do Korony; ocenia politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunki ostatnich Jagiellonów z Gdańskiem i rolę tego miasta w realizacji programu dominium Maris Baltici;
8. Demokracja szlachecka. Rzeczpospolita Obojga Narodów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia uprawnienia sejmu; wymienia postanowienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwarstwienie stanu szlacheckiego w Polsce; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozycję polityczną szlachty; przedstawia strukturę i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia genezę powstania szlacheckiego ruchu egzekucyjnego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozycję i uprawnienia króla w systemie demokracji

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	unii lubelskiej; • wymienia przykładowe sukcesy ruchu egzekucyjnego;	• wymienia przyczyny przekształcenia unii personalnej w unię realną; • wyjaśnia, jaką rolę odegrała konstytucja <i>Nihil novi</i> w procesie kształtowania się demokracji szlacheckiej;	sposób obradowania sejmu; • charakteryzuje problemy związane z zawarciem unii lubelskiej;	• wyjaśnia, jaką rolę odegrał szlachecki ruch egzekucji praw w kształtowaniu się demokracji szlacheckiej; • wyjaśnia, dlaczego ustrój Rzeczypospolitej w XVI w. nazywa się demokracją szlachecką;	szlacheckiej;
9. Pierwsi królowie elekcyjni	Uczeń: • wymienia postanowienia artykułów henrykowskich; • przedstawia sposób wyboru króla po śmierci Zygmunta Augusta; • wymienia przykładowych kandydatów do tronu polskiego w czasie pierwszej wolnej elekcji; • pokazuje na mapie tereny przyłączone do Rzeczypospolitej przez Stefana Batorego;	Uczeń: • przedstawia organizację wolnych elekcji po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów; • wymienia dokumenty, które musiał zaprzysiąc nowo wybrany władca; • wymienia przyczyny i skutki wojen Stefana Batorego z Rosją; • pokazuje na mapie wyprawy Stefana Batorego na Rosję;	Uczeń: • wyjaśnia, w jaki sposób szlachta zabezpieczyła swoje prawa przed dążeniami absolutystycznymi kandydatów do tronu polskiego; • przedstawia cele polityki zagranicznej Stefana Batorego i ocenia ich realizację;	Uczeń: • charakteryzuje elekcję Henryka Walezego; • wyjaśnia związki między polityką wewnętrzną Stefana Batorego (sądy, wojsko) a polityką zagraniczną;	Uczeń: • przedstawia stosunki Stefana Batorego z Gdańskiem; • charakteryzuje rolę Jana Zamoyskiego u boku Stefana Batorego;
10. Rzeczpospolita Obojga Narodów – narody i religie	Uczeń: • wymienia przyczyny reformacji w Rzeczypospolitej; • wymienia wyznania protestanckie, które stały się popularne wśród społeczeństwa Rzeczypospolitej; • wymienia przykładowe narody zamieszkujące Rzeczpospolitą w XVI w.; • wymienia najważniejsze postanowienia konfederacji warszawskiej;	Uczeń: • przedstawia strukturę społeczną, etniczną i wyznaniową Rzeczypospolitej w XVI w.; • wskazuje na związki między grupą etniczną a wyznaniem; • wymienia postanowienia konfederacji warszawskiej;	Uczeń: • wymienia grupy społeczne, które przyjęły luteranizm i te, które przyjęły kalwinizm; • wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość konfederacji warszawskiej na tle stosunków religijnych w Europie;	Uczeń: • przedstawia sytuację demograficzną w Rzeczypospolitej w XVI w.; • wyjaśnia, które wyznania protestanckie cieszyły się popularnością w poszczególnych grupach społeczeństwa Rzeczypospolitej; • wyjaśnia, dlaczego arianie nie byli popularni wśród szlachty;	Uczeń: • uzasadnia, stwierdzenie, że Rzeczpospolita była państwem bez stosów, przywołując różnorodne argumenty;
11. Gospodarka Rzeczypospolitej Obojga Narodów	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej i rejon wydobycia surowców i kierunki handlu; • wymienia towary eksportowane i importowane przez Rzeczpospolitą; • wymienia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego;	Uczeń: • przedstawia proces powiększania ziemi folwarcznej; • wymienia grupy, kosztem których szlachcic zwiększał areał folwarku; • przedstawia pozycję Gdańska w handlu Rzeczypospolitej; • przedstawia rolę handlu zbożem dla rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej;	Uczeń: • wyjaśnia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego z uwzględnieniem sytuacji gospodarczej na Zachodzie Europy; • wymienia ograniczenia nakładane na chłopów przez szlachtę; • charakteryzuje pozycję miast i mieszczaństwa w Rzeczypospolitej;	Uczeń: • wyjaśnia, które regiony najbardziej korzystały na handlu zbożem; • ocenia bilans handlowy Rzeczypospolitej; • wyjaśnia przyczyny ograniczeń nakładanych na chłopów przez szlachtę; • porównuje gospodarkę rolną w Europie Zachodniej i Wschodniej;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego szlachta nakładała ograniczenia na mieszczan; • ocenia możliwości rozwoju miast w gospodarce folwarczno-pańszczyźnianej;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
12. Kultura złotego wieku	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy architektury renesansowej w Polsce oraz przykładowe zabytki; wymienia przykładowych pisarzy odrodzenia w Polsce i ich dzieła; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy sztuki renesansowej w Polsce oraz przykładowe zabytki; rozpoznaje budowle renesansowe; przedstawia rolę Krakowa jako ośrodka kulturowego i naukowego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę mecenatu królewskiego i magnackiego w rozwoju kultury polskiego odrodzenia; porównuje poglądy na państwo i społeczeństwo Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Stanisława Orzechowskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje czynniki, które sprzyjały rozwojowi humanizmu i renesansu na ziemiach Rzeczypospolitej; ocenia rolę fundacji Zamościa Jana Zamoyskiego w rozwoju kultury w Rzeczypospolitej w epoce odrodzenia; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wkład protestantów w rozwój kultury polskiej epoki renesansu; wymienia przykładowych twórców i zabytki związane z kręgiem protestanckim;
III. Europa w XVII wieku					
13. „Państwo to ja”. Absolutyzm francuski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe kompetencje monarchy; definiuje pojęcie racja stanu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które utrudniały centralizację władzy we Francji; wyjaśnia, na kim opierał się monarcha wprowadzając absolutyzm; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia działania podejmowane w celu centralizacji władzy i ujednoczenia państwa francuskiego; przedstawia rolę Wersalu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozycję monarchy w monarchii absolutnej; charakteryzuje znaczenie Wersalu jako symbolu absolutyzmu francuskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia oddziaływanie dworu w Wersalu na inne dwory europejskie; wyjaśnia, w jaki sposób polityka Jean-Baptiste Colberta przyczyniła się do wzmocnienia Francji;
14. Rewolucja i triumf monarchii parlamentarnej w Anglii	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny rewolucji w Anglii; wymienia skutki chwalebnej rewolucji; wymienia dokumenty, które ukształtowały ustrój w Anglii na przełomie XVII/XVIII w.; wymienia przykładowe cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zmiany, które zaszły w Anglii w wyniku wojny domowej; wymienia przyczyny chwalebnej rewolucji; wymienia cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.; porównuje uprawnienia monarchy we Francji i w Anglii w końcu XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunki pierwszych Stuartów z parlamentem i wyjaśnia przyczyny konfliktów; przedstawia rolę Olivera Cromwella po rewolucji angielskiej; przedstawia pozycję i uprawnienia parlamentu w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Olivera Cromwella w trakcie rewolucji angielskiej; przedstawia pozycję i uprawnienia króla w Anglii i wzajemne relacje króla i parlamentu na przełomie XVII i XVIII w.; przedstawia zasady ustrojowe panujące we Francji i w Anglii w XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sformułowanie, że w Anglii król panuje a nie rządzi; porównuje pozycję i uprawnienia parlamentu angielskiego (przełom XVII i XVIII w.) i sejmu polskiego (koniec XVI w.);
15. Wojna trzydziestoletnia. Rywalizacja mocarstw w XVII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny wojny trzydziestoletniej; pokazuje na mapie zmiany terytorialne, które zaszły na mocy pokoju westfalskiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojny trzydziestoletniej; wymienia obozy walczące w wojnie trzydziestoletniej; wyjaśnia, dlaczego Francja przyłączyła się do wojny trzydziestoletniej po stronie protestantów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki wojny trzydziestoletniej, dzieląc je na religijne, ustrojowe i polityczne; przedstawia układ sił w Europie po wojnie trzydziestoletniej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, w jaki sposób wojna dotknęła ludność cywilną; charakteryzuje politykę zagraniczną Francji w XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki pomiędzy przyczynami religijnymi, politycznymi i gospodarczymi wojny trzydziestoletniej; przedstawia znaczenie bitwy pod Białą Górą dla Czechów;
16. Kultura europejska w XVII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje pojęcia racjonalizmu i empiryzmu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy sztuki baroku i przykłady zabytków; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje różne sposoby badawcze, które rozwinęły 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje różne nurty w sztuce baroku; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia osiągnięcia naukowe i

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy architektury baroku i przykłady zabytków; wymienia przykładowych pisarzy doby baroku i ich dzieła; 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje dzieła sztuki barokowej; wymienia przykładowych kompozytorów doby baroku i ich dzieła; 	<ul style="list-style-type: none"> się w XVII w. przedstawia literaturę i muzykę doby baroku; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Francji i Niderlandów w rozwoju kultury epoki baroku; 	<ul style="list-style-type: none"> wynalazki XVII w.;
IV. Rzeczpospolita w dobie wojen XVII w.					
17. Konflikty Rzeczypospolitej w I poł. XVII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Rosją w I poł. XVII w.; wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z Rosją i Turcją w I poł. XVII w.; pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; wymienia skutki wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; wymienia przyczyny wojen z Rosją i Turcją w I poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje dymitriady, wyjaśnia, dlaczego nie są one traktowane jako wojna Rzeczypospolitej z Rosją; przedstawia warunki umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami rosyjskimi; przedstawia międzynarodowe uwarunkowania wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia szanse realizacji umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami; wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na postanowienia rozejmów zawieranych ze Szwecją; wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na wybuch wojny Rzeczypospolitej z Turcją; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje działalność dwóch hetmanów: Jana Karola Chodkiewicza i Stanisława Żółkiewskiego;
18. Kozacy, Moskwa i Rzeczpospolita w II poł. XVII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zasięg powstania Chmielnickiego i najważniejsze bitwy; pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnie z Rosją w II poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego; wymienia przyczyny wojny z Rosją w II poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnorodność konfliktów na Ukrainie i wskazuje na ich związek z wybuchem powstania Chmielnickiego; wymienia postanowienia ugod z Kozakami i wyjaśnia, co było przyczyną zmian warunków; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, która z ugod dawała największe uprawnienia ludności ruskiej i jakie były szanse na ich realizację; ocenia skutki wojen z Rosją dla Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakich okolicznościach powrócono do koncepcji Rzeczypospolitej Trojga Narodów;
19. Rzeczpospolita i Szwecja: potop	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zasięg potopu szwedzkiego i miejsca najważniejszych bitew; wymienia przyczyny potopu szwedzkiego; wymienia postanowienia pokoju w Oliwie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postawy szlachty wobec Szwedów w czasie potopu szwedzkiego; wymienia sojuszników polskich w trakcie potopu szwedzkiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia postanowienia układu w Radnot; przedstawia okoliczności podpisania i postanowienia traktatów welawsko-bydgoskich; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia skutki wojen ze Szwedami dla Rzeczypospolitej biorąc pod uwagę kwestie polityczne, gospodarcze i kulturalne; ocenia, jakie zagrożenie mogła stanowić dla Rzeczypospolitej niezależność Prus Książęcych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje postępowanie wobec Szwedów Janusza Radziwiłła i Stefana Czarnieckiego; ocenia, przez kogo Janusz Radziwiłł może być uważany za patriotę, a przez kogo za zdrajcę;
20. Rzeczpospolita i imperium osmańskie. Wiktoria wiedeńska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary zajęte przez Imperium Osmańskie; pokazuje na mapie miejsca bitew z Turkami w II poł. XVII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny wojen z Turcją w II poł. XVII w.; pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Turcją w II poł. XVII w. (traktat w Buczaczu, rozejm 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje postanowienia traktatu w Buczaczu i rozejmu w Żurawnie; przedstawia znaczenie wiktorii wiedeńskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia postawy Tatarów zamieszkujących Rzeczpospolitą w czasie wojen z Turcją; ocenia, czy wiktoria wiedeńska przyniosła efekty 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> daje przykłady przedstawiania wiktorii wiedeńskiej w literaturze i sztuce;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		w Żurawnie, pokój w Karłowicach);		proporcjonalne do odniesionego zwycięstwa;	
21. Rzeczpospolita w XVII w. – kryzys państwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki gospodarczo-społeczne wojen XVII-wiecznych dla Rzeczypospolitej; wymienia przykładowe reformy ustrojowe proponowane przez królów z dynastii Wazów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację majątkową magnaterii; przedstawia funkcjonowanie sejmu walnego w XVII w. i wyjaśnia, co utrudniało przyjmowanie konstytucji; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcję szlachty na reformy ustrojowe proponowane przez Wazów; wymienia czynniki, które przyczyniły się do wzrostu pozycji magnaterii w Rzeczypospolitej; wymienia przyczyny zawarcia i postanowienia unii brzeskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak wojny XVII w. prowadzone przez Rzeczpospolitą wpłynęły na sytuację religijną w państwie; ocenia, czy w II poł. XVII w. możemy mówić o oligarchii magnackiej jako formie ustroju Rzeczypospolitej; przedstawia zależności między demograficznymi i gospodarczymi skutkami wojen XVII-wiecznych dla Rzeczypospolitej, uwzględnia również kontekst europejski; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czy Piotr Skarga mógł wspierać i w jaki sposób projekty reform ustrojowych Zygmunta III Wazy;
22. Kultura Rzeczypospolitej w XVII w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy architektury baroku i podaje przykładowe zabytki z terenu Rzeczypospolitej; wymienia cechy sarmatyzmu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy sztuki baroku i podaje przykładowe zabytki z terenów Rzeczypospolitej; rozpoznaje budowle barokowe z terenów Rzeczypospolitej; wymienia gatunki literackie, które rozwinęły się w epoce baroku i przykładowych twórców; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływy wschodnie w kulturze sarmackiej; wymienia tematykę i cechy charakterystyczne piśmiennictwa polskiego epoki baroku oraz twórców; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób ideologia sarmatyzmu wpływała na obyczajowość szlachty; wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja polityczna wpływała na postawy i przekonania szlachty; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, na ile <i>Nowe Ateny</i>... księdza Benedykta Chmielowskiego oddają poziom wykształcenia szlachty polskiej XVII w.;
V. Europa i świat w XVIII w.					
23. Postęp techniczny i przemiany gospodarcze w XVIII stuleciu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które sprzyjały wzrostowi demograficznemu w XVIII w.; wymienia wynalazki XVIII-wieczne; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zmiany, które zaszły w rolnictwie w XVIII w.; wyjaśnia, jaką rolę w rozwoju przemysłu odegrała maszyna parowa; wymienia założenia liberalizmu ekonomicznego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób warunki życia i przemiany w rolnictwie wpłynęły na wzrost demograficzny w XVIII w.; wyjaśnia związki między zmianami w rolnictwie a rewolucją przemysłową; wymienia skutki przemian gospodarczych w XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego do przemian gospodarczych na szeroką skalę najwcześniej doszło w Wielkiej Brytanii; przedstawia przemiany w transporcie w XVIII w.; przedstawia przemiany w przemyśle w XVIII w. i ich wpływ na życie ludzi; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia metody stosowane przez Edwarda Jennera przy szukaniu szczepionki; wyjaśnia kim byli luddyci i jaki był cel ich działania;
24. Oświecenie w Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia idee oświecenia; przedstawia poglądy Monteskiusza; wymienia cechy kultury klasycystycznej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia sposoby propagowania idei oświecenia; przedstawia poglądy Jean Jacques'a Rousseau; podaje definicję 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny rozwoju filozofii oświecenia; porównuje poglądy filozofów oświecenia na władzę; wymienia przykładowe dzieła sztuki klasycystycznej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia poglądy filozofów oświecenia na religię; przedstawia rolę <i>Encyklopedii</i>... i salonów filozoficznych w rozwoju 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę salonów literackich i kobiet je prowadzących w rozwoju kultury epoki oświecenia;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		absolutyzmu oświeconego;		myśli oświeceniowej; • charakteryzuje absolutyzm oświecony;	• przedstawia rozwój nauki i oświaty w epoce oświecenia;
25. Rosja w XVIII w. – początki mocarstwa	Uczeń: • wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Rosji; • wymienia cele wojny północnej stawiane przez Rosję; • pokazuje na mapie ekspansję terytorialną Rosji;	Uczeń: • dzieli przeprowadzone przez Piotra I reformy na administracyjne, wojskowe i kulturalne; • przedstawia rolę Petersburga; • wymienia reformy Katarzyny II i wskazuje, w jakich dziedzinach kontynuowała ona reformy Piotra I;	Uczeń: • przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Rosji; • wyjaśnia, na czym polegał proces europeizacji Rosji podjęty przez Piotra I; • przedstawia przebieg i skutki wojny północnej;	Uczeń: • charakteryzuje politykę carów wobec cerkwi prawosławnej; • wyjaśnia, na czym polegała idea Moskwy jako Trzeciego Rzymu; • uzasadnia, że mimo przeprowadzanych reform w przypadku Rosji możemy w dalszym ciągu mówić o samodzierżawiu;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Petersburg był nazywany Wenecją Północy a Katarzyna II – Semiramidą Północy;
26. Absolutyzm oświecony w Prusach i Austrii w XVIII w.	Uczeń: • wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii; • pokazuje na mapie obszar Prus w końcu XVIII w.;	Uczeń: • dzieli reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii na administracyjne, gospodarcze i związane z epoką oświecenia; • wyjaśnia, które reformy w Prusach wzmacniały ich pozycję międzynarodową; • charakteryzuje politykę józefinizmu;	Uczeń: • przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Prusach i Austrii; • wyjaśnia w jaki sposób przeprowadzane reformy wpływały na wzmocnienie władzy monarchicznej;	Uczeń: • wyjaśnia, jakie znaczenie gospodarcze miały tereny zajęte przez Prusy w XVIII w.;; • wyjaśnia, jak Fryderyk II i Józef II widzieli rolę władcy;	Uczeń: • porównuje politykę Marii Teresy wobec Czechów i Węgrów; • wyjaśnia, co było przyczyną różnic;
27. Powstanie Stanów Zjednoczonych	Uczeń: • wymienia przyczyny wojny o niepodległość; • pokazuje na mapie najważniejsze miejsca bitew z udziałem Polaków; • wymienia federalne organy władzy i przykładowe ich kompetencje;	Uczeń: • przedstawia organizację kolonii angielskich w poł. XVIII w.;; • przedstawia politykę Wielkiej Brytanii wobec kolonii; • wymienia kompetencje federalnych organów władzy i charakteryzuje wzajemne relacje między nimi;	Uczeń: • wyjaśnia, w jaki sposób polityka gospodarcza Wielkiej Brytanii wobec kolonii doprowadziła do konfliktu kolonii z metropolią; • wyjaśnia wpływ idei oświecenia na stosunki kolonii z Wielką Brytanią; • przedstawia realizację idei oświeceniowych w <i>Deklaracji Niepodległości</i> ;	Uczeń: • charakteryzuje różne przyczyny wojny o niepodległość i wskazuje na związki między nimi; • przedstawia stosunek państw i społeczeństw Europy do wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • przedstawia realizację idei oświeceniowych w Konstytucji Stanów Zjednoczonych;	Uczeń: • prezentuje sylwetki Ojców Założycieli;
28. Naród przeciw królowi. Rewolucja francuska	Uczeń: • wymienia przykładowe przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • wymienia postanowienia Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela;	Uczeń: • dzieli przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej na ustrojowe, gospodarcze i społeczne; • przedstawia proces kształtowania się	Uczeń: • wskazuje przykładowe związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: • wskazuje związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie symboli Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • wymienia kręgi cywilizacyjne, z których niektóre z nich

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy i ich kompetencje wprowadzone na mocy konstytucji z 1791 r.; wymienia przyczyny wojny z Austrią; wymienia kluby polityczne z czasów Wielkiej Rewolucji Francuskiej; 	<p>Konstytuanty;</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę klubów politycznych; przedstawia okoliczności wprowadzenia we Francji republiki; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ idei oświeceniowych na wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wymienia przykładowe przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789-1790; przedstawia realizację idei oświeceniowych w dokumentach przyjętych przez Konstytuantę; przedstawia przebieg wojny Francji z I koalicją; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789-1790; wyjaśnia, które ze zmian społeczno-gospodarczych likwidowały przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wyjaśnia wpływ wojny Francji z I koalicją na utworzenie republiki i działania Konwentu; charakteryzuje stronnictwa polityczne działające w trakcie Wielkiej Rewolucji Francuskiej; 	<p>się wywodziły;</p>
29. Francja republiką	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał terror jakobiński; wymienia postanowienia konstytucji dyktatoratu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny zamachu thermidoriańskiego; wymienia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie francuskim w wyniku Wielkiej Rewolucji Francuskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego w czasie wojny z I koalicją wzrosła pozycja jakobinów; charakteryzuje stosunek jakobinów do religii i Kościoła katolickiego; przedstawia różne oceny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; przedstawia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia opór społeczeństwa francuskiego wobec rządów jakobinów; przedstawia związek między dokumentami wydawanymi w czasie Wielkiej Rewolucji Francuskiej a przemianami społecznymi i życia politycznego we Francji; ocenia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> interpretuje źródła ikonograficzne związane z dyktaturą jakobinów;
VI. Rzeczpospolita w XVIII wieku					
30. Rzeczpospolita w dobie unii polsko-saskiej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia sejmu niemego; wymienia przykładowe zmiany w kulturze w epoce saskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg elekcji Augusta II; przedstawia udział Rzeczypospolitej w wojnie północnej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykłady ingerowania Rosji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; porównuje projekty reform przedstawione przez Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego; wyjaśnia rolę mecenatu królewskiego w rozwoju kultury oświecenia; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki między szlachtą a Augustem II; przedstawia sytuację gospodarczą Rzeczypospolitej w I poł. XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czy w I poł. XVIII w. możemy w dalszym ciągu traktować Rzeczpospolitą jako podmiot w stosunkach międzynarodowych;
31. Próby reform i	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
pierwszy rozbiór Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w pierwszych latach Stanisława Augusta Poniatowskiego; wymienia prawa kardynalne; pokazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą podczas I rozbioru; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakich dziedzinach przeprowadzono reformy w pierwszych latach panowania Stanisława Augusta i dlaczego; wymienia przyczyny konfederacji barskiej; przedstawia okoliczności uchwalenia praw kardynalnych; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek szlachty do konieczności przeprowadzenia reform ustrojowych w Rzeczypospolitej i wyjaśnia, co wpływało na jej stanowisko; wymienia działania Rosji, które świadczą o jej ingerencji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; przedstawia skutki konfederacji barskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego sprawa dysydentów była łatwym pretekstem dla państw ościennych do ingerowania w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; przedstawia argumenty państw zaborczych uzasadniające I rozbiór Rzeczypospolitej i reakcję Polaków; ocenia, które z państw zaborczych odniosło największe korzyści z rozbioru; 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia, w jaki sposób Francja i Turcja wsparły konfederację barską; wyjaśnia, dlaczego Francja i Turcja wspierały Polaków przeciw Rosji;
32. Kultura doby oświecenia w Rzeczypospolitej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany w programach nauczania w szkołach w I poł. XVIII w.; przedstawia działalność i znaczenie Komisji Edukacji Narodowej; wymienia przykłady dzieł sztuki z XVIII w. i ich twórców; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje przemiany oświeceniowe w programach szkolnych; wyjaśnia rolę mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego w rozwoju sztuki w II poł. XVIII w.; przedstawia działalność i znaczenie Towarzystwa Ksiąg Elementarnych; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rozwój szkolnictwa w XVIII w.; wskazuje przemiany oświeceniowe w szkolnictwie Rzeczypospolitej; przedstawia rozwój kultury Rzeczypospolitej XVIII w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki między kulturą a życiem politycznym w Rzeczypospolitej XVIII w.; przedstawia rolę czasopism wydawanych w Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Warszawy jako ośrodka kulturalnego XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej; przedstawia wpływ mecenatu magnackiego na rozwój kultury;
33. Sejm Wielki i drugi rozbiór Rzeczypospolitej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady działania Rady Nieustającej; wymienia stronnictwa działające w czasie Sejmu Wielkiego i najważniejsze punkty ich programów; wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3-go Maja; pokazuje na mapie tereny, które utraciła Rzeczpospolita w czasie II rozbioru; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę Rady Nieustającej; charakteryzuje sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej w czasie obrad Sejmu Wielkiego; wymienia postanowienia konstytucji o miastach i Konstytucji 3-go Maja; wskazuje nawiązania do myśli oświeceniowej w uchwałach Sejmu Wielkiego; wymienia skutki konfederacji targowickiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką rolę miała odgrywać Rada Nieustająca; wyjaśnia, jak sytuacja międzynarodowa wpłynęła na swobodę podejmowania decyzji na sejmie czteroletnim; wymienia reformy Sejmu Wielkiego i ocenia szanse ich wprowadzenia w życie; wymienia przyczyny podpisania konfederacji targowickiej i jej przywódców; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności uchwalenia konstytucji o miastach i wyjaśnia, jakie zmiany w funkcjonowaniu państwa mogła przynieść jej pełna realizacja; przedstawia przebieg konfederacji targowickiej, wojny w obronie Konstytucji 3-go Maja; przedstawia okoliczności II rozbioru Rzeczypospolitej; wyjaśnia, na co liczył Stanisław August Poniatowski przystępując do Targowicy; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy działania i ustępstwa Stanisława Augusta Poniatowskiego przyniosły oczekiwane przez króla efekty;
34. Insurekcja kościuszkowska. Upadek państwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny insurekcji kościuszkowskiej; pokazuje na mapie miejsca walk w trakcie insurekcji kościuszkowskiej; pokazuje na mapie podział 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki insurekcji kościuszkowskiej; wymienia postanowienia uniwersału połanieckiego; ocenia, które z państw rozbiorowych osiągnęło 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację polityczną Rzeczypospolitej po drugim rozbiorze; wymienia działania Tadeusza Kościuszki zmierzające do objęcia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces radykalizacji postaw Polaków w czasie insurekcji kościuszkowskiej; przedstawia stosunek Prus do powstania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje działalność Jakuba Jasińskiego i Jana Kilińskiego w trakcie insurekcji kościuszkowskiej;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Rzeczypospolitej w wyniku trzeciego rozbioru;	największe korzyści z zajętych ziem Rzeczypospolitej;	powstaniem, jak najszerszych kręgów społecznych; • przedstawia okoliczności trzeciego rozbioru Rzeczypospolitej;	kościuszkowskiego; • przedstawia udział chłopów w insurekcji kościuszkowskiej;	
VII. Od epoki napoleońskiej do wojny krymskiej					
35. Kształtowanie się systemu napoleońskiego w Europie	Uczeń: • pokazuje na mapie nabytki terytorialne Francji w wyniku wojen napoleońskich i miejsca decydujących bitew; • pokazuje na mapie państwa, które znalazły się w strefie wpływów Francji; • pokazuje na mapie Związek Reński;	Uczeń: • przedstawia, w jaki sposób Napoleon wprowadził cesarstwo we Francji; • wymienia przykładowe elementy polityki Napoleona wobec państw zależnych; • wymienia przykładowe postanowienia Kodeksu Cywilnego;	Uczeń: • charakteryzuje sytuację wewnętrzną we Francji w okresie konsulatu i cesarstwa; • przedstawia strukturę systemu napoleońskiego w Europie i politykę Napoleona wobec państw zależnych; • wymienia działania, jakie podjął Napoleon przeciwko Wielkiej Brytanii;	Uczeń: • wyjaśnia, co wpływało na to, że społeczeństwo francuskie popierało Napoleona Bonapartego; • wyjaśnia, jakie były cele i co wpływało na działania Napoleona wobec Wielkiej Brytanii; • ocenia skuteczność blokady kontynentalnej;	Uczeń: • wyjaśnia symbolikę na obrazach z różnych okresów kariery Napoleona Bonaparte; • wymienia kręgi cywilizacyjne, z których niektóre z nich się wywodziły;
36. Napoleon a sprawa polska	Uczeń: • pokazuje na mapie miejsca bitew stoczonych przez Legiony Polskie; • wymienia działania Napoleona na ziemiach zaboru pruskiego;	Uczeń: • przedstawia powstanie i walki Legionów Polskich; • przedstawia udział Polaków w wojnie z Prusami;	Uczeń: • wymienia działania Polaków zmierzające do odzyskania niepodległości; • przedstawia wpływ haseł rewolucji francuskiej na funkcjonowanie Legionów Polskich; • charakteryzuje stosunek Napoleona do Polaków;	Uczeń: • charakteryzuje stosunek Napoleona do dążeń Polaków do odzyskania niepodległości; • wyjaśnia, dlaczego Napoleon był zainteresowany udziałem Polaków w wojnie z Prusami w latach 1806-1807;	Uczeń: • porównuje działania Jana Henryka Dąbrowskiego i Adama Jerzego Czartoryskiego w celu odzyskania przez Polaków niepodległości; • przedstawia działania Polaków zmierzające do zachowania i rozwijania dorobku kulturalnego;
37. Księstwo Warszawskie	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar Księstwa Warszawskiego w 1808 r. i 1810 r.; • pokazuje na mapie miejsca ważniejszych bitew, w których walczyli Polacy u boku lub w sojuszu z Napoleonem w Hiszpanii i z Austrią;	Uczeń: • wymienia postanowienia konstytucji Księstwa Warszawskiego; • wymienia korzyści, jakie osiągnęli Polacy z istnienia Księstwa Warszawskiego;	Uczeń: • przedstawia okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego; • przedstawia rozwiązanie kwestii chłopskiej w Księstwie Warszawskim; • przedstawia miejsce Księstwa Warszawskiego w systemie napoleońskim;	Uczeń: • wskazuje wzorce francuskie i tradycje polskie w konstytucji Księstwa Warszawskiego; • przedstawia rolę Polaków, którzy brali udział w wojnach z Hiszpanią i Austrią; • ocenia znaczenie istnienia Księstwa Warszawskiego dla Polaków;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego w Księstwie Warszawskim było prawo francuskie, pieniądze pruskie i król saski; • wyjaśnia pojęcie sum bajońskich w czasach Księstwa Warszawskiego i wspólnie;
38. Upadek Napoleona	Uczeń: • wymienia przyczyny wojny z Rosją w 1812 r.; • pokazuje na mapie miejsca bitew z ostatnich lat	Uczeń: • przedstawia sytuację Napoleona po przegranej w 1814 r.; • przedstawia stosunek Polaków do Napoleona w	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Aleksander I przestał przestrzegać warunków pokoju z Tyłży;	Uczeń: • przedstawia sytuację we Francji, która ułatwiła Napoleonowi podjęcie próby odzyskania władzy; • porównuje sytuację	Uczeń: • ocenia Napoleona Bonapartego jako wodza i polityka na tle innych wybitnych

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	panowania Napoleona; • wymienia, co pozostało po epoce napoleońskiej;	ostatnich latach jego panowania i ich sytuację po jego upadku; • wyjaśnia, co pozostało po epoce napoleońskiej dla Francji i Europy;	• przedstawia próbę odzyskania władzy przez Napoleona;	Napoleona po przegranej w 1814 i 1815 r.; • ocenia znaczenie epoki napoleońskiej w dziejach Francji i Europy;	wodzów;
39. Kongres wiedeński	Uczeń: • wymienia zasady, zgodnie z którymi podejmowano decyzje na kongresie wiedeńskim; • wymienia państwa, których przedstawiciele odgrywali największą rolę podczas obrad kongresu; • wymienia przykładowe decyzje kongresu wiedeńskiego;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego został zwołany kongres wiedeński; • pokazuje na mapie zmiany terytorialne związane z decyzjami kongresu wiedeńskiego; • wyjaśnia, co to było Świąte Przymierze;	Uczeń: • łączy podejmowane na kongresie wiedeńskim decyzje z zasadami, zgodnie z którymi je podejmowano; • charakteryzuje cele Świątego Przymierza; • porównuje mapę Europy z okresu napoleońskiego i po kongresie wiedeńskim;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego kongres wiedeński określa się tańczącym kongresem; • porównuje mapy Europy z okresu napoleońskiego oraz po kongresie wiedeńskim i wyjaśnia przyczyny najważniejszych różnic; • charakteryzuje układ sił w Europie po kongresie wiedeńskim;	Uczeń: • na wybranych przykładach przedstawia rolę kobiet na kongresie wiedeńskim;
40. Wiek pary i węgla. Rewolucja przemysłowa	Uczeń: • wymienia czynniki, które wpływają na zmiany demograficzne w Europie; • przedstawia warunki życia robotników; • wymienia grupy społeczne, które powstały w wyniku rewolucji przemysłowej;	Uczeń: • definiuje pojęcia: industrializacja, urbanizacja, migracja; • wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce był związany proces industrializacji i urbanizacji; • wyjaśnia, jak zmiany w transporcie wpłynęły na gospodarkę;	Uczeń: • wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce były związane procesy migracyjne w Europie; • charakteryzuje zmiany struktury społecznej związane z rewolucją przemysłową; • wyjaśnia, jak zmiany w transporcie i komunikacji wpłynęły na życie ludzi; • wymienia najważniejsze osiągnięcia nauki w I poł. XIX w.;	Uczeń: • przedstawia rozwój nauki w I poł. XIX w.; • ocenia, które z wynalazków mogły poprawić warunki życia ludności; • wyjaśnia, co wpłynęło na poprawę sytuacji robotników; • wyjaśnia, co spowodowało, że rewolucja przemysłowa miała miejsce najwcześniej w Anglii, a dopiero później stopniowo na kontynencie;	Uczeń: • na podstawie materiałów z podręcznika i innych źródeł przedstawia zmiany w krajobrazie Europy Zachodniej, które zaszły w wyniku rewolucji przemysłowej;
41. Główne nurty polityczne w Europie w I poł. XIX w.	Uczeń: • wymienia główne założenia ideologii liberalnej; • wymienia główne założenia ideologii konserwatywnej;	Uczeń: • wymienia główne założenia komunizmu; • przedstawia najważniejsze cechy romantyzmu; • wymienia przykładowych twórców romantyzmu;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego doszło do powstania ideologii socjalistycznej; • charakteryzuje socjalizm utopijny;	Uczeń: • przedstawia proces kształtowania się tożsamości narodowej; • porównuje socjalizm utopijny i komunizm; • wskazuje realizację cech romantyzmu w dziełach kultury;	Uczeń: • charakteryzuje działalność liberałów w Europie; • przedstawia zaangażowanie artystów w sprawy społeczne i polityczne w I poł. XIX;
42. Wiosna Ludów w Europie. Wojna krymska	Uczeń: • wymienia najważniejsze przyczyny Wiosny Ludów; • wymienia państwa, w których doszło do wystąpień w czasie Wiosny Ludów; • pokazuje na mapie rejon,	Uczeń: • wymienia przyczyny Wiosny Ludów we Francji i państwach niemieckich; • przedstawia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1849 r.;	Uczeń: • wymienia przyczyny Wiosny Ludów w monarchii habsburskiej i państwach włoskich; • przedstawia skutki Wiosny Ludów w państwach europejskich;	Uczeń: • wyjaśnia, co ułatwiło monarchom tłumienie wystąpień w okresie Wiosny Ludów; • wyjaśnia, co ułatwiło Ludwikowi Napoleonowi przejęcie pełni władzy we	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego do wystąpień w okresie Wiosny Ludów nie doszło w Anglii i Rosji; • wyjaśnia, dlaczego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	gdzie toczyła się wojna krymska; • wymienia skutki wojny krymskiej;	• przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji;	• wyjaśnia, co spowodowało różnice w przyczynach Wiosny Ludów w poszczególnych państwach europejskich; • wymienia przyczyny wojny krymskiej;	Francji; • przedstawia znaczenie Wiosny Ludów i wojny krymskiej dla układu sił w Europie w poł. XIX w.;	wojnę krymską uznaje się za kres działalności Świętego Przymierza; • przedstawia działalność Florence Nightingale;

Wymagania edukacyjne. Klasa 3. Zakres podstawowy. Nowa edycja

Tematy 1.–41.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. POLACY I ZIEMIE POLSKIE W 1. POŁOWIE XIX WIEKU					
1. Stracone złudzenia: Królestwo Kongresowe	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne postanowienia konstytucji Królestwa Polskiego; podaje przykłady łamania konstytucji przez cara; pokazuje na mapie granice Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia nadzieje Polaków związane z Aleksandrem I po utworzeniu Królestwa Polskiego; wymienia tajne organizacje zakładane przez Polaków i charakteryzuje ich cele; wymienia przykładowe osiągnięcia gospodarcze Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że konstytucja Królestwa Polskiego miała liberalny charakter; przedstawia cele polityki gospodarczej Ksawerego Druckiego-Lubeckiego; przedstawia przemiany w rolnictwie w Królestwie Polskim w I połowie XIX w.; wyjaśnia, kim byli kaliszanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy cele polityki Ksawerego Druckiego-Lubeckiego zostały zrealizowane; porównuje politykę Aleksandra I wobec Królestwa Polskiego w drugim i trzecim dziesięcioleciu XIX w.; porównuje działalność opozycji legalnej i nielegalnej w Królestwie Polskim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy w przypadku Królestwa Polskiego w latach 1815–1830 możemy mówić o autonomii, czy unii personalnej z Rosją
2. Powstanie listopadowe	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew powstania listopadowego; wymienia przywódców powstania listopadowego; wymienia represje Mikołaja I skierowane przeciwko powstańcom listopadowym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny powstania listopadowego; wymienia organy władz powstańczych; wymienia represje Mikołaja I zmierzające do likwidacji samodzielności Królestwa Polskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli przyczyny powstania listopadowego na wewnętrzne i zewnętrzne (wpływ wydarzeń europejskich); przedstawia proces przekształcania się zrywu podchorążych w powstanie narodowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że działania zbrojne powstania listopadowego mogą być nazywane wojną polsko-rosyjską; ocenia szanse powstania listopadowego na zwycięstwo 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia obraz powstania listopadowego w utworach literackich i innych tekstach kultury; przedstawia udział Polaków z pozostałych zaborów w powstaniu listopadowym

3. Polacy na emigracji i pod trzema zaborami (1831-1846)	Uczeń: <ul style="list-style-type: none">• przedstawia główne założenia programu Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego;	Uczeń: <ul style="list-style-type: none">• przedstawia zmiany w strukturze społecznej na ziemiach polskich w I połowie XIX w.;	Uczeń: <ul style="list-style-type: none">• porównuje programy Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego;	Uczeń: <ul style="list-style-type: none">• przedstawia poglądy i działania członków Młodej Polski;	Uczeń: <ul style="list-style-type: none">• przedstawia program Gromad Ludu Polskiego
---	---	---	--	---	---

Temat lekcji	dopuszczająca				
	• przedstawia rozwój gospodarczy	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<ul style="list-style-type: none"> porównuje sposoby odzyskania przez Polskę niepodległości sformułowane w programach Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; wymienia organy władzy w Wielkim Księstwie Poznańskim powstałe po kongresie wiedeńskim 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego emigrację po powstaniu listopadowym nazywamy Wielką Emigracją; wymienia organizacje spiskowe działające na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym; wyjaśnia, co wpłynęło na zmiany w strukturze społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację w trzech zaborach po powstaniu listopadowym; <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania Polaków w Wielkim Księstwie Poznańskim, które miały wzmocnić ich pozycję wobec Prus; charakteryzuje działalność spiskową na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym 	
4. Powstanie krakowskie i Wiosna Ludów na ziemiach polskich	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> lokalizuje w czasie i przestrzeni rabację galicyjską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to była rabacja galicyjska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia okoliczności wybuchu rabacji galicyjskiej (powstanie krakowskie); pokazuje na mapie region objęty rabacją 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia skutki rabacji galicyjskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego rabacja galicyjska przyczyniła się do klęski powstania krakowskiego
5. Kultura polska w 1. połowie XIX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przedsięwzięcia arystokracji polskiej w dziedzinie kultury w I połowie XIX w.; wymienia głównych twórców emigracyjnych i ich dzieła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę, jaką odgrywały uniwersytety i liceum w Krzemieńcu w rozwoju oświaty; wyjaśnia, na czym polegał spór klasyków z romantykami; wyjaśnia, na czym polegała idea mesjanizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego arystokracja polska w I połowie XIX w. podejmowała inicjatywy w sferze kultury; przedstawia rolę, jaką odgrywały uniwersytety i liceum w Krzemieńcu w rozwoju kultury i nauki; wyjaśnia, jak klęska powstania listopadowego wpłynęła na kulturę polską; <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę emigracji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy działania arystokracji polskiej z I połowy XIX w. są ważne także i dziś dla kultury polskiej; porównuje nurt sentymentalny i romantyzm w kulturze polskiej; <ul style="list-style-type: none"> przedstawia realizację założeń klasycznych i romantycznych w tekstach kultury 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę prac Joachima Lelewela dla rozwoju historiografii

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. EUROPA I ŚWIAT OD POŁOWY XIX W. DO 1914 ROKU					
6. Przemiany gospodarcze, rozwój nauki i techniki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia nowe surowce, które pojawiły się w II połowie XIX w.; wymienia wynalazki, które wpłynęły na życie ludzi; wymienia przykładowych wynalazców z II połowy XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne ludzi; wymienia przykładowe odkrycia naukowe i ich odkrywców; definiuje monopol i przedstawia jego wpływ na życie gospodarcze w II połowie XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób nowe surowce i wynalazki przyczyniły się do rozwoju gospodarczego świata w II połowie XIX w.; wyjaśnia, dlaczego w II połowie XIX w. mówimy o „drugiej rewolucji przemysłowej” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, które wynalazki najbardziej zmieniły życie codzienne ludzi; ocenia zjawisko monopolizacji gospodarki z punktu widzenia producentów i konsumentów; przedstawia związki między rozwojem nauki a gospodarką i życiem codziennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sylwetki przykładowych wynalazców z II połowy XIX w. i ich osiągnięcia
7. Przemiany obyczajowe i rozwój kultury masowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia nurty w sztuce II połowy XIX w. i przykładowych twórców każdego z tych nurtów; wymienia przykładowych pisarzy II połowy XIX w.; wymienia przykładowe zabytki i utwory literackie II połowy XIX w. definiuje pojęcie: kultura masowa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia filozofii pozytywistycznej; wymienia czynniki, które przyczyniły się do rozwoju kultury masowej; wymienia cechy kultury masowej; przedstawia przemiany, jakie nastąpiły w życiu rodzinnym w mieście 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między poszczególnymi nurtami w sztuce II połowy XIX w.; przedstawia związki między zmianami w życiu gospodarczym i społecznym a rozwojem kultury masowej; wymienia dyscypliny sportowe, które rozwijały się w II połowie XIX w., wskazuje, które z nich były zupełnie nowe; ocenia, czy sport można zaliczyć do kultury masowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice między kulturą wysoką a kulturą masową; daje przykłady twórczości z kultury wysokiej i kultury masowej z II połowy XIX w. charakteryzuje wpływ przemian społecznych na więzi rodzinne i międzyludzkie; wyjaśnia, dlaczego na II połowę XIX w. i początek XX w. są używane różne określenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, czym różniły się igrzyska olimpijskie w starożytnej Grecji od igrzysk olimpijskich wznowionych w końcu XIX w.
8. Demokratyzacja życia politycznego. Ideologie i ruchy polityczne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany w prawie wyborczym w krajach europejskich w II połowie XIX w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co rozumiano wówczas przez powszechne prawo wyborcze; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia czynniki, które doprowadziły do ukształtowania się ideologii nacjonalistycznej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Międzynarodówek; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym różnią się sufrażystki od sufrażetek;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: emancypacja kobiet, sufrażystki; • wymienia główne założenia ideologii nacjonalistycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między emancypantkami a sufrażystkami; <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne założenia społecznej nauki 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje nurty w ideologii socjalistycznej i wymienia ich przedstawicieli; • wymienia metody walki kobiet o prawa wyborcze 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunek społeczeństw do walki kobiet o prawa wyborcze; • przedstawia sytuację Żydów w II połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przywód- czynnie walki o prawa kobiet w Kanadzie (pomnik przed budynkiem Parlamentu w Ottawie) lub w innym kraju na przełomie XIX i XX w.
9. Zjednoczenie Włoch. Zjednoczenie Niemiec	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne etapy jednoczenia Włoch w II połowie XIX w.; • wymienia główne etapy jednoczenia Niemiec w II połowie XIX w.; <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie przebieg procesu jednoczenia Włoch i Niemiec w II 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Królestwa Sardynii w procesie jednoczenia Włoch; • przedstawia rolę Prus w procesie jednoczenia Niemiec; • wymienia postanowienia konstytucji Cesarstwa Niemieckiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje proces jedno- czenia Włoch i Niemiec w II połowie XIX w.; <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności powstania Austro-Węgier; • uzasadnia, odwołując się do postanowień konstytucji Cesarstwa Niemieckiego, że było 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Królestwo Sardynii i Prusy odgrywały przewodnią rolę w procesach zjednoczeniowych Włoch i Niemiec; • ocenia pozycję monarchii habsburskiej na scenie niemieckiej w XIX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego używa się określenia, że Niemcy zostały zjednoczone „krwią i żelazem”; • przedstawia, jak Włosi upamiętnili Wiktora Emanuela II
10. Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozwój gospodarczy Stanów Zjednoczonych w XIX w.; • wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny secesyjnej; • wymienia strony walczące w wojnie secesyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych w XIX w.; • pokazuje na mapie tereny kolejno przyłączane do Stanów Zjednoczonych; • wyjaśnia pojęcia: abolicjonizm, segregacja rasowa, secesja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje metody powiększania obszaru i stref wpływów Stanów Zjednoczonych w XIX w.; • porównuje gospodarkę stanów północnych i południowych; • wymienia bitwy z okresu wojny secesyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego wybór Abrahama Lincolna na prezydenta doprowadził do secesji stanów południowych; • wymienia czynniki, które ułatwiły zwycięstwo Unii w wojnie secesyjnej; • charakteryzuje położenie byłych niewolników w stanach południowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie bitwy pod Gettysburgiem; • przedstawia informacje o dowódcach Unii i Konfederacji z czasów wojny secesyjnej
11. Ekspansja kolonialna mocarstw w Afryce i Azji	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich (Anglii, Francji, Niemiec, Włoch); 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcia: kolonia, protektorat, dominium i podaje przykłady terytoriów zależnych o takim statusie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich i ich strefy wpływów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje tereny zajęte przez państwa europejskie w XV–XVI w. oraz w II połowie XIX w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegała polityka otwartych drzwi, która miała być prowadzona w Chinach;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny ekspansji kolonialnej w II połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary zajęte przez Japonię na przełomie XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia konflikty Wielkiej Brytanii związane z tworzeniem imperium kolonialnego; przedstawia przyczyny i skutki wojny japońsko-rosyjskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje tereny kolonii, które w okresie od XV–XIX w. przeszły pod władzę innego państwa; wskazuje związki między ekspansją kolonialną a sytuacją wewnętrzną mocarstw; ocenia rolę mocarstw europejskich w 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone były zwolennikiem tej polityki
12. Polityka międzynarodowa u schyłku XIX i na początku XX w.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia płaszczyzny rywalizacji mocarstw w II połowie XIX i początkach XX wieku; wymienia państwa, które tworzyły trójprzymierze i trójporozumienie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii; przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich z początku XX w.; <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny, na których Niemcy chcieli zwiększyć swoje wpływy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się trójprzymierza i trójporozumienia; przedstawia proces rozpadu Imperium Osmańskiego w II połowie XIX w.; wyjaśnia, jaki wpływ na kształtowanie się trójporozumienia miała niemiecka polityka kolonialna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na zmianę układu sojuszy na przełomie XIX i XX w.; ocenia, czy zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii były wystarczające, by zapewnić jej bezpieczeństwo na przełomie XIX i XX w.; <ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki między wojnami bałkańskimi a rywalizacją Rosji i Austro-Węgier 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rywalizację Rosji, Wielkiej Brytanii i Niemiec na terenie Persji i jej wpływ na kształtowanie się trójporozumienia
III. POLACY I ZIEMIE POLSKIE W 2. POŁOWIE XIX I NA POCZĄTKU XX WIEKU					
13. Królestwo Polskie przed wybuchem powstania styczniowego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania Polaków, które rozbudzały w społeczeństwie nastroje patriotyczne przed wybuchem powstania styczniowego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia reformy przeprowadzone w Rosji i Królestwie Polskim w ramach odwilży posewastopolskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację w Rosji I połowy XIX w. i w czasie odwilży posewastopolskiej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy były szanse na przywrócenie chociaż części praw narodowych Polakom; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność pozapartyjną Andrzeja Zamoyskiego i Leopolda Kronenberga

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, kim byli biali i czerwoni; • Wyjaśnia termin: odwilż posewastopolska 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe reformy Aleksandra Wielopolskiego w Królestwie Polskim; • formułuje cel reform Aleksandra Wielopolskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje możliwości działania Polaków w Królestwie Polskim w czasie odwilży posewastopolskiej; • wymienia organizacje i instytucje polskie, które powstały i 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia, czy Aleksander Wielopolski miał szansę na uzyskanie poparcia Polaków dla swojej działalności 	
14. Powstanie styczniowe	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia rejony największego natężenia walk powstańczych i pokazuje je na mapie; • wymienia dowódców powstania styczniowego; • wymienia organy władz powstańczych; • wymienia postanowienia dekretów uwłaszczeniowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co spowodowało wybuch powstania styczniowego; • przedstawia działania Romualda Traugutta jako dyktatora powstania; • wymienia represje zastosowane przez cara wobec Polaków po klęsce powstania styczniowego; • wyjaśnia, jaki cel miało wydanie przez powstańców dekretów uwłaszczeniowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje postanowienia dekretów uwłaszczeniowych wydanych przez władze powstańcze i cara; • porównuje politykę władz powstańczych w zależności od tego, czy przewagę w nich miało ugrupowanie białych, czy czerwonych; • przedstawia stosunek państw zachodnich wobec powstania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje powstanie listopadowe i styczniowe pod względem organizacji władz i sposobu prowadzenia działań wojennych; • wyjaśnia, co wpływało na stanowisko państw zachodnich wobec powstania styczniowego; • porównuje represje zastosowane przez cara wobec Polaków w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranvch 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje działania podjęte przez władze powstańcze (powstanie listopadowe i styczniowe) w sprawie chłopskiej; • wyjaśnia, do jakiej idei nawiązuje pieczęć Rządu Narodowego (ilustracja w podręczniku)
15. Sytuacja Polaków w zaborach: rosyjskim, pruskim i austriackim	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cele i działalność Komisji Kolonizacyjnej i Hakaty; <ul style="list-style-type: none"> • wymienia polskie organy władzy Galicji powstałe w ramach autonomii; • wymienia prawa narodowe, które otrzymali Polacy w Galicji w ramach autonomii; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację Polaków w zaborze rosyjskim; • wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu; • przedstawia rozwój rol- nictwa i przemysłu w poszczególnych zabo- rach w II połowie XIX w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację Polaków na ziemiach zabranvch i w Królestwie Polskim w II połowie XIX w.; • formułuje cele polityki władz pruskich (niemieckich) wobec Polaków w II połowie XIX w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia skuteczność działań podejmowanych przez władze pruskie (niemieckie) i Polaków w II połowie XIX w.; • przedstawia proces kształtowania się polskiej tożsamości narodowej na terenie Pomorza, Mazur 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje działalność Aleksandra Wielopolskiego i Agenora Gołuchowskiego; • wyjaśnia, dlaczego Agenor Gołuchowski uzyskał poparcie Polaków dla swoich działań

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nowe grupy społeczne, które pojawiły się w społeczeństwie polskim w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia działania Polaków, które miały na celu obronę przed polityką germanizacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sytuację Polaków w zaborze austriackim z sytuacją Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim; porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje konflikty społeczno-narodowościowe na terenie Galicji w II połowie XIX w.; wyjaśnia, co wpływało na przemiany 	
16. Masowe ruchy polityczne na ziemiach polskich	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje program warszawskich pozytywistów; wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w ramach ruchów ludowego, socjalistycznego i narodowego oraz ich przywódców 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia czynniki, które spowodowały powstanie nowoczesnego narodu polskiego i kształtowały polską świadomość narodową; wymienia główne założenia programowe partii politycznych powstałych w ramach ruchów ludowego, socjalistycznego i narodowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje dwa nurty w polskim ruchu socjalistycznym; wymienia partie polityczne i działaczy związanych z każdym z nurtów w polskim ruchu socjalistycznym; przedstawia programy ruchów ludowego i narodowego oraz przykłady ich realizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje pojęcie narodu w społeczeństwie polskim w epoce nowożytnej i XIX w.; <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał trójjózłalizm; wyjaśnia, w których zaborach poszczególne ruchy polityczne miały największe poparcie; wyjaśnia, co spowodowało zmianę nazwy Stronnictwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia partie polskie działające w XX w. i obecnie, które wywodzą się z partii politycznych powstałych na ziemiach polskich w II połowie XIX w.
17. Rewolucja 1905–1906 w Królestwie Polskim	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; przedstawia orientacje polityczne na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny rewolucji 1905 r. w Rosji; wymienia zmiany, na które zgodził się Mikołaj II w wyniku rewolucji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; przedstawia grupy społeczne, które wystąpiły w czasie rewolucji 1905 r. i ich postulaty; <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność orientacji proaustriackiej – niepodległościowej przed I wojną światową 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja w Rosji na początku XX w. wpłynęła na wybuch rewolucji 1905 r.; wyjaśnia, w jaki sposób wydarzenia w Rosji z lat 1905–1907 wpływały na sytuację w Królestwie Polskim; ocenia trwałość zmian, które zaszły w Rosji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia inne orientacje polityczne, które wykształciły się na ziemiach polskich przed I wojną światową

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
18. Polska kultura i nauka przełomu XIX i XX stulecia	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze cechy kultury okresu Młodej Polski; wymienia przykładowych artystów polskich II połowy XIX i początku XX w.; przedstawia rozwój kultury masowej na ziemiach polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy pozytywizmu w kulturze; przedstawia osiągnięcia naukowe Polaków w II połowie XIX i początku XX w.; wyjaśnia, w jaki sposób wydarzenia kulturalne łączyły Polaków z różnych zaborów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę przykładowych artystów w kulturze polskiej II połowy XIX i początku XX w.; wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury masowej na ziemiach polskich; przedstawia zmianę pozycji kobiet w społeczeństwie polskim na przełomie XIX i XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rozwój szkolnictwa na ziemiach polskich w II połowie XIX w.; przedstawia rolę historii w twórczości artystów polskich w II połowie XIX i początku XX w.; wyjaśnia, dlaczego Kraków nazywano Polskimi Atenami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia osiągnięcia artystów i uczonych polskich poza granicami ziem polskich
IV. POLSKA, EUROPA I ŚWIAT W OKRESIE WIELKIEJ WOJNY					
19. Początek wojny i działania zbrojne w latach 1914–1916	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia państwa walczące po stronie państw ententy i państw centralnych; wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy na froncie zachodnim i wschodnim z lat 1914–1916; wymienia nowe rodzaje broni użyte w czasie I wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia bezpośrednio przyczyny I wojny światowej; wyjaśnia, co oznaczają pojęcia: wojna pozycyjna, wojna totalna; uzasadnia, że działania wojenne na froncie zachodnim miały charakter wojny pozycyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia cele i konsekwencje realizacji przez Niemców planu Schlieffena; wyjaśnia, dlaczego kolejne państwa przyłączały się do państw centralnych lub ententy; wyjaśnia, jak wojna wpływała na życie codzienne ludności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przebieg działań wojennych na Półwyspie Bałkańskim i froncie włoskim; wyjaśnia, w jaki sposób nowe rodzaje broni wpłynęły na prowadzone działania wojenne; wyjaśnia rolę kolonii i ich mieszkańców w czasie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, do jakich działań wykorzystywano zwierzęta w czasie I wojny światowej
20. Rewolucja lutowa i przewrót bolszewicki w Rosji	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej; wymienia przyczyny i skutki rewolucji październikowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia dekrety wprowadzone przez władze bolszewickie; wyjaśnia, co to była Czecha; przedstawia zasady komunizmu wojennego; wyjaśnia, kim byli biali i czerwoni 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację w Rosji w pierwszych latach wojny i wskazuje jej wpływ na wybuch rewolucji lutowej; przedstawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegała dwuwładza po rewolucji lutowej; wyjaśnia, co ułatwiło bolszewikom dokonanie zamachu stanu (rewolucja październikowa); 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to była „Dziecięca arka”

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia skutki wprowadzenia przez bolszewików dekretu o ziemi i dekretu o prawie narodów do 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia znaczenie dekretów wprowadzonych przez władze bolszewickie 	
21. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przypomina orientację polityczną istniejącą na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej; • wymienia dokumenty, w których była mowa o powstaniu niepodległego państwa polskiego i ich najważniejsze postanowienia; • wymienia przykładowe działania Legionów Polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe działania Komitetu Narodowego Polskiego; • przedstawia różnice w stanowiskach państw walczących wobec kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; • wyjaśnia, co to była Błękitna Armia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację Polaków w pierwszych latach wojny; • wyjaśnia przyczyny wydania <i>Aktu 5 listopada</i>; • wymienia organy władz polskich powołane na mocy <i>Aktu 5 Listopada</i>; • przedstawia rolę Komitetu Narodowego Polskiego w odzyskaniu przez Polskę niepodległości; • przedstawia szlak bojowy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia znaczenie <i>Aktu 5 listopada</i> dla odzyskania przez Polskę niepodległości; • charakteryzuje politykę państw centralnych na okupowanych terenach Królestwa Polskiego; • wyjaśnia, co wpływało na stosunek państw walczących do kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; • przedstawia udział Polaków w wojnie u boku Rosji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia udział Polek w walkach o odzyskanie niepodległości w czasie I wojny światowej
22. Koniec Wielkiej Wojny. Odzyskanie niepodległości przez Polskę	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia pokoju brzeskiego; • przedstawia proces kształtowania się władz centralnych odrodzonej Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego udział Stanów Zjednoczonych w wojnie był ważny dla państw ententy; • przedstawia konsekwencje trudnej sytuacji gospodarczej i politycznej Niemiec oraz Austro-Węgier jesienią 1918 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone przystąpiły do wojny po stronie państw ententy; • wyjaśnia, dlaczego Rosja bolszewicka zdecydowała się na podpisanie pokoju brzeskiego; • charakteryzuje trudności gospodarcze Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje trudności polityczne Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r.; • wymienia lokalne ośrodki władzy na ziemiach polskich istniejące jesienią 1918 r. i działaczy stojących na ich czele; <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób zapobieżono istnieniu dwóch organów władzy reprezentujących Polaków wobec państw ententy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego konflikt zbrojny z lat 1914–1918 był na początku określany jako Wielka Wojna, a potem jako I wojna światowa

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. EUROPA I ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM					
23. Ukształtowanie się systemu wersalskiego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze postanowienia traktatu wersalskiego; wymienia cele i przykłady działalności Ligi Narodów; pokazuje na mapie państwa, które powstały po I wojnie światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęć: ład wersalski, ład waszyngtoński; wymienia przykładowe problemy związane utrzymaniem ładu wersalskiego; wyjaśnia, co było największą słabością Ligi Narodów; pokazuje na mapie straty terytorialne Niemiec po I wojnie światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary plebiscytowe po I wojnie światowej i zmiany, które zaszły w wyniku plebiscytów; <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stanowiska państw ententy wobec powojennych losów państw centralnych; wymienia postanowienia traktatów pokojowych zawartych z pozostałymi państwami centralnymi; przedstawia problemy mniejszości narodowych; charakteryzuje mocne i słabe strony Ligi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób postanowienia traktatu wersalskiego i pozostałych traktatów pokojowych były kompromisem różnych stanowisk państw zwycięskich; <ul style="list-style-type: none"> ocenia szanse trwałości ładu wersalskiego i ładu waszyngtońskiego; ocenia, czy Liga Narodów spełniła pokładane w niej nadzieje; pokazuje na mapie straty terytorialne państw centralnych (poza Niemcami) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> interpretuje karykaturę ze strony 256 w podręczniku, z uwzględnieniem polityki Stanów Zjednoczonych po I wojnie światowej; wymienia przykłady nieskutecznych działań Ligi Narodów w okresie dwudziestolecia międzywojennego
24. Świat po Wielkiej Wojnie. Wielki kryzys gospodarczy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki społeczne i gospodarcze I wojny światowej; przedstawia, jak zmieniła się pozycja kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; wymienia przykładowe sposoby przewycięzania wielkiego kryzysu gospodarczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, które państwa i dlaczego mogły najbardziej odczuć skutki I wojny światowej; wyjaśnia, co wpłynęło na zmianę pozycji kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; wymienia przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia polityczne skutki I wojny światowej dla krajów europejskich i ich kolonii; wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy dotknął prawie cały świat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia odbicie przeżyć związanych z doświadczeniami wielkiej wojny w dziełach kultury; przedstawia bilans I wojny światowej; ocenia, czy wprowadzenie prohibicji w Stanach Zjednoczonych spełniło pokładane w niej nadzieje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy był w niewielkim stopniu odczuwany w ZSRS i Hiszpanii; porównuje sposoby walki z epidemią grypy hiszpanki i jej konsekwencje po I wojnie światowej z sytuacją związaną z obecną epidemią COVID-19

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
25. Narodziny faszyzmu we Włoszech	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia ideologii faszystowskiej; przedstawia proces przejścia władzy przez Mussoliniego; pokazuje na mapie tereny ekspansji Włoch faszystowskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia trudności gospodarcze i polityczne Włoch po I wojnie światowej; wymienia organy władzy w faszystowskich Włoszech i ich kompetencje; przedstawia politykę Benito Mussoliniego wobec opozycji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Włosi byli niezadowoleni z postanowień traktatów pokojowych po I wojnie światowej; charakteryzuje politykę gospodarczą Mussoliniego; wyjaśnia pojęcia: etatyzm, korporacjonizm 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Mussolini zyskał poparcie Włochów; charakteryzuje stosunki między państwem włoskim a Kościołem katolickim; wyjaśnia znaczenie traktatów laterańskich; uzasadnia, że państwo włoskie za rządów Mussoliniego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Benito Mussolini nawiązywał do tradycji imperium rzymskiego
26. System nazistowski w Niemczech	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia ideologii nazistowskiej; przedstawia okoliczności objęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza; przedstawia wydarzenia określane jako noc kryształowa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia układu w Locarno; wymienia cechy państwa totalitarnego na przykładzie III Rzeszy; <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, cel uchwalenia ustaw norymberskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację w Niemczech po I wojnie światowej; przedstawia walkę o władzę w łonie NSDAP; przedstawia politykę NSDAP wobec przeciwników politycznych; charakteryzuje politykę władz III Rzeszy wobec Żydów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie konsekwencje dla sytuacji międzynarodowej miało podpisanie układu w Locarno; wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja w Niemczech po I wojnie światowej ułatwiła dojście do władzy Adolfowi Hitlerowi; charakteryzuje politykę gospodarczą III Rzeszy; <ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki między 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób ideologia nazistowska znajdowała odzwierciedlenie w sztuce III Rzeszy
27. Państwo sowieckie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy w Związku Sowieckim; charakteryzuje represje wobec ludności stosowane przez władze w okresie rządów Stalina; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia Nowej Ekonomicznej Polityki i gospodarki centralnie planowanej; wyjaśnia przyczyny represji różnych grup ludności w państwie sowieckim; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego w Związku Sowieckim wprowadzono zmiany w polityce gospodarczej państwa; wymienia postanowienia układu w Rapallo; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje układu w Rapallo; wyjaśnia rolę propagandy i sztuki w kształtowaniu wizerunku przywódcy i państwa sowieckiego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy założenia gospodarki komunistycznej (kolektywizacja, gospodarka nakazowo-rozdzielcza itp.) faktycznie doprowadziły do rozwoju gospodarczego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykłady działań propagandowych w ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy socrealizmu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę propa- gandy w ZSRS i środki przez nią stosowane 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że Związek Sowiecki był państwem totalitarnym; wyjaśnia rolę Kominternu w polityce zagranicznej 	
28. Świat na drodze ku wojnie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie rozrost terytorialny III Rzeszy; wymienia dokumenty, które doprowadziły do ukształtowania się osi Rzym–Berlin–Tokio; wymienia postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia działania III Rzeszy mające na celu militaryzację państwa; przedstawia politykę państw zachodnich wobec III Rzeszy; wymienia postanowienia dokumentów, które ukształtowały oś Rzym–Berlin–Tokio 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania III Rzeszy, które łamały postanowienia traktatu wersalskiego; wyjaśnia znaczenie paktu antykominternowskiego i paktu stalowego dla powstania osi Rzym–Berlin–Tokio; <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny domowej w Hiszpanii; wyjaśnia znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia ekspansję Japonii na Dalekim Wschodzie; przedstawia współpracę państw faszystowskich w trakcie wojny domowej w Hiszpanii; ocenia, czy polityka państw zachodnich wobec III Rzeszy przyniosła oczekiwane efekty 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia udział Polaków w wojnie domowej w Hiszpanii; przedstawia odbicie konfliktów z lat 30. XX w. (do wybuchu II wojny światowej) w literaturze i sztuce
29. Nauka i kultura w okresie międzywojennym	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój kinematografii w dwudziestoleciu międzywojennym; wymienia przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym; przedstawia tematykę literatury dwudziestolecia międzywojennego i wymienia przykładowych pisarzy tego okresu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przejawia wpływ postępu technicznego na życie codzienne ludzi i rozwój kultury; przypisuje przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym do odpowiednich nurtów w sztuce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju kultury masowej w dwudziestoleciu międzywojennym; wymienia przykładowe dzieła sztuki i architektury dwudziestolecia między- wojennego oraz ich twórców; wymienia przykładowych naukowców dwudziestolecia międzywojennego i dziedziny nauki, którymi się zajmowali 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy nowych nurtów w sztuce i architekturze w dwudziestoleciu międzywojennym; wyjaśnia, jaką rolę odgrywały literatura i film w propagandzie; charakteryzuje twórczość kompozytorską w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, czy artyści sceny i filmu stawali się idolami dla publiczności

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. POLSKA W DWUDZIESTOLECIU MIĘDZYWOJENNYM					
30. Walka o granice odrodzonej Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące ziem polskich; wyjaśnia termin: orłęta lwowskie; przedstawia znaczenie Bitwy Warszawskiej; pokazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia wydarzenia, które wpłynęły na kształt polskiej granicy z Niemcami po I wojnie światowej; wymienia postanowienia pokoju ryskiego; wymienia najważniejsze problemy państwa polskiego związane z kształtem granic po I wojnie światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia koncepcje dotyczące kształtu polskiej granicy wschodniej; przedstawia przyczyny i przebieg wojny polsko-bolszewickiej; wymienia przyczyny konfliktu polsko-ukraińskiego w Galicji Wschodniej; wyjaśnia podłoże problemów II Rzeczypospolitej związanych z przebiegiem granicy z Niemcami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpłynęło na wynik plebiscytów na Warmii i Mazurach oraz na Górnym Śląsku; charakteryzuje problemy związane z kształtowaniem się granicy na Śląsku Cieszyńskim i Wileńszczyźnie; wyjaśnia podłoże problemów II Rzeczypospolitej związanych z przebiegiem granic odrodzonego państwa i działaniami, które je 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia genezę i znaczenie terminów, którymi określa się Bitwę Warszawską; charakteryzuje przedstawianie walk o granice odrodzonego państwa w sztuce
31. II Rzeczpospolita w okresie rządów parlamentarnych (1918–1926)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje prawo wyborcze do Sejmu Ustawodawczego; wymienia uprawnienia sejmu i prezydenta na mocy konstytucji marcowej; wymienia pierwszych Prezydentów II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia małej konstytucji; przejawia okoliczności wyboru Gabriela Narutowicza na Prezydenta II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje pozycję władzy ustawodawczej i wykonawczej na mocy konstytucji marcowej; <ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady ustrojowe państwa i prawa obywateli zawarte w konstytucji marcowej; wyjaśnia, jakie były trudności przy formowaniu rządu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia problemy związane z przeprowadzeniem wyborów do Sejmu Ustawodawczego; porównuje pozycję Józefa Piłsudskiego jako Tymczasowego Naczelnika Państwa i Naczelnika Państwa; charakteryzuje życie polityczne II Rzeczypospolitej w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykład gabinetu pozaparlamentarnego, który powstał w latach 20. XX w., i wyjaśnia okoliczności jego powołania
32. Rządy sanacji w Polsce (1926–1939)	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny zamachu majowego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki zamachu majowego; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek różnych grup społecznych do działań Józefa Piłsudskiego w 1926 r.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że w Polsce po przewrocie majowym możemy mówić o reżimie autorytarnym; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia mocne i słabe strony II rządu Chjeno-Piasta;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia uprawnienia prezydenta, które wzmocniły jego władzę na mocy konstytucji kwietniowej; wyjaśnia, jaką rolę odgrywał Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany w pozycji ustrojowej sejmu i prezydenta wprowadzone na mocy konstytucji kwietniowej; wyjaśnia, co to był Centrolew; charakteryzuje politykę obozu sanacji wobec przeciwników politycznych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany ustrojowe wprowadzone przez nowelę sierpniową i konstytucję kwietniową; charakteryzuje politykę wewnętrzną obozu sanacji; przedstawia pozycję Prezydenta Ignacego Mościckiego po śmierci Józefa Piłsudskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania obozu prawicowego w okresie rządów sanacji; ocenia pozycję Józefa Piłsudskiego w obozie sanacyjnym; charakteryzuje obóz sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób powołanie rządu Chjeno-Piasta wpłynęło na wybuch przewrotu majowego
33. Społeczeństwo II Rzeczypospolitej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczpospolitą; charakteryzuje sytuację mniejszości żydowskiej w II Rzeczypospolitej; wymienia prawa mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej (etniczną, religijną, zawodową); <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację mniejszości ukraińskiej w II Rzeczypospolitej; przedstawia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na różnice między strukturą etniczną i religijną społeczeństwa II Rzeczypospolitej; wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze zawodowej społeczeństwa II Rzeczypospolitej; <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację mniejszości niemieckiej w II Rzeczypospolitej; przedstawia stosunek 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny stosunku poszczególnych mniejszości narodowych do państwa polskiego; charakteryzuje sytuację mniejszości białoruskiej w II Rzeczypospolitej; ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych; przedstawia stosunek społeczeństwa polskiego do mniejszości 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykłady wyboru różnych tożsamości narodowych wśród członków jednej rodziny; wyjaśnia, jakie mogły być przyczyny i konsekwencje takiego zjawiska
34. Przemiany gospodarcze w Polsce w okresie międzywojennym	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; wyjaśnia pojęcia: Polska A i Polska B; pokazuje na mapie najważniejsze ośrodki gospodar- 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w. na te, które były konsekwencją zaborów, i na te, które wynikały z działań w czasie I wojny światowej; wymienia reformy rządu Władysława 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia podłoże problemów gospodarczych II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; charakteryzuje przebieg wielkiego kryzysu gospodarczego w Polsce; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia skuteczność reform rządu Władysława Grabskiego; przedstawia przyczyny i realizację przeprowadzenia reformy rolnej w II Rzeczypospolitej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ Prezydenta Ignacego Mościckiego na rozwój przemysłu

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Gdyni i Centralnego Okręgu Przemysłowego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rozwój przemysłu w II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia, czy władzom II Rzeczypospolitej udało się zniwelować różnice między Polską A a Polską 	
35. Kultura i nauka w międzywojennej Polsce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowych twórców i ich dzieła; • wymienia osiągnięcia Polaków (obywateli II RP) w dziedzinie kultury i nauki; <ul style="list-style-type: none"> • wymienia największe osiągnięcia sportowe Polaków w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozwój kultury masowej w II Rzeczypospolitej; • wymienia przykładowe zabytki architektury modernistycznej w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia pisarzy i malarzy dwudziestolecia między- wojennego i przypisuje ich do odpowiedniej grupy literackiej lub nurtu w malarstwie; • charakteryzuje architekturę dwudziestolecia między- wojennego; • przedstawia rozwój sportu w II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozwój i zmiany w szkolnictwie w II Rzeczypospolitej; • wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego; • wyjaśnia, co wpływało na wybór tematyki dzieł kultury; • przedstawia twórczość kompozytorską w II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, za co Kazimierz Wierzyński otrzymał medal olimpijski
36. Polska polityka zagraniczna w latach 1918-1939	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny konfliktów II Rzeczypospolitej z sąsiadami; • wymienia sojuszników Polski w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wydarzenia, które kształtowały stosunki Polski z Niemcami i Związkiem Sowieckim w dwudziestoleciu międzywojennym; • przedstawia pozycję międzynarodową 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co wpływało na kształt stosunków polsko-niemieckich i polsko-sowieckich w dwudziestoleciu międzywojennym; • wyjaśnia, dlaczego Francja była sojusznikiem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę zagraniczną II Rzeczypospolitej w okresie sanacji; • ocenia skuteczność polskiej polityki zagranicznej w dwudziestoleciu międzywojennym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w prasie międzynarodowej porównywano działania władz polskich w polityce zagranicznej z działaniami III Rzeszy
VII. II WOJNA ŚWIATOWA					
37. Wojna obronna Polski w 1939 r.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy wojny obronnej 1939 r.; • wyjaśnia pojęcia: bitwa i wojna totalitarna; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cele ataku Niemiec i ZSRS na Polskę; • przedstawia bilans walk z września i początków października 1939 r.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i ocenia rolę Stefana Starzyńskiego w obronie Warszawy oraz znaczenie obrony 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pozycję międzynarodową Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wydarzenia, które miały miejsce w okolicach jego miejscowości we wrześniu i początkach

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki walk z września i początków października 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia udział ludności cywilnej w obronie kraju we wrześniu 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania Anglii i Francji w pierwszych tygodniach II wojny światowej; <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego wojnę obronną Polski można określić jako wojnę totalną; <ul style="list-style-type: none"> ocenia szanse Polaków w wojnie obronnej 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego obrona bunkrów pod Wizną jest określana jako <i>polskie Termopile</i>
38. Działania wojenne w latach 1939–1941	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny opanowane przez III Rzeszę i ZSRS w latach 1939–1940; wyjaśnia pojęcie „dziwna wojna”; wymienia przyczyny ataku III Rzeszy na ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny zaatakowane przez Włochy w latach 1940–1941; charakteryzuje etapy bitwy o Anglię; wyjaśnia znaczenie walk na Atlantyku dla przebiegu II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcję władz Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; wyjaśnia, dlaczego Hitler zaatakował Wielką Brytanię; wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja militarna Włochów wpłynęła na niemieckie plany wojenne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcję ludności Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; porównuje metody stosowane w czasie zajmowania terenów przez ZSRS wobec Finlandii oraz republik bałtyckich; wyjaśnia, co ułatwiło Hitlerowi zajmowanie terenów ZSRS, i co spowodowało jego ostateczną porażkę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia postaci i wydarzenia, do jakich odwoływały się państwa, prowadząc kampanię propagandową w czasie pierwszych lat II wojny światowej
39. Polityka Niemiec w okupowanej Europie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy polityki III Rzeszy wobec państw okupowanych; charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec ludności żydowskiej; przedstawia znaczenie konferencji w Wannsee 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice w polityce niemieckiej wobec krajów okupowanych w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej; wymienia przykłady działań ruchu oporu w Europie; wyjaśnia, w jaki sposób władze III Rzeszy starały się włączyć władze i ludność terenów okupowanych w swoją politykę wobec ludności żydowskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał Generalny Plan Wschodni; <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje działalność ruchu oporu w krajach europejskich; wymienia przykłady kolaboracji z władzami niemieckimi w krajach okupowanych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na różną politykę Niemców wobec krajów okupowanych; wyjaśnia, dlaczego nazwisko Vidkuna Quislinga stało się synonimem kolaboracji; wymienia inne grupy ludności, które poddano eksterminacji i wyjaśnia, dlaczego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje trzy grupy partyzanckie działające na terenie Jugosławii: czetnicy, ustasze i komuniści; wyjaśnia przyczyny różnic między nimi

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
40. Wielka koalicja i przełom na frontach	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia dokumenty, które były podstawą powstania wielkiej koalicji; wymienia przykładowe postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i>; wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew, które zmieniły sytuację na frontach II wojny światowej; wymienia przykładowe postanowienia konferencji w Teheranie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe postanowienia <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i>; przedstawia znaczenie konferencji w Teheranie; wyjaśnia, które bitwy i dlaczego miały przełomowe znaczenie dla sytuacji na frontach II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się wielkiej koalicji; przedstawia stosunek Stanów Zjednoczonych do wojny przed ich formalnym przystąpieniem do koalicji antyhitlerowskiej; wymienia cele ekspansji japońskiej na Dalekim Wschodzie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, które państwa i dlaczego odgrywały największą rolę w koalicji antyhitlerowskiej; wyjaśnia znaczenie <i>Lend-Lease Act</i> dla sytuacji wojennej w Europie; charakteryzuje sytuację we Włoszech po obaleniu Benito Mussoliniego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Francja nie była sygnatariuszem <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i> z 1942 r.
41. Zakończenie II wojny światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie miejsca ostatnich bitew II wojny światowej; wymienia postanowienia konferencji w Jałcie dotyczące Niemiec 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie dotyczące Niemiec; wymienia skutki II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przesądziło o zwycięstwie aliantów na Dalekim Wschodzie; wymienia postanowienia konferencji w Jałcie; przedstawia bilans II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie; wyjaśnia, w jaki sposób pozycja poszczególnych państw w koalicji antyhitlerowskiej wpływała na decyzje i działania podejmowane przez koalicję 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje sposób prowadzenia działań wojennych i postęp techniczny w czasie I i II wojny światowej

Przedmiotowy system oceniania. Klasa 4. Zakres podstawowy

Tematy 1.–34.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

I. II wojna światowa

<p>1. Wojna obronna Polski w 1939 r.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy wojny obronnej 1939 r.; wyjaśnia pojęcia: blitzkrieg i wojna totalna; wymienia przykładowe skutki walk z września i początków października 1939 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cele ataku Niemiec i ZSRS na Polskę; przedstawia bilans walk z września i początków października 1939 r.; przedstawia udział ludności cywilnej w obronie kraju we wrześniu 1939 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia i ocenia rolę Stefana Starzyńskiego w obronie Warszawy oraz znaczenie obrony Westerplatte; przedstawia działania Anglii i Francji w pierwszych tygodniach II wojny światowej; przedstawia okoliczności ataku ZSRS na Polskę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję międzynarodową Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej; wyjaśnia, dlaczego wojnę obronną Polski można określić jako wojnę totalną; ocenia szanse Polaków w wojnie obronnej 1939 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wydarzenia, które miały miejsce w okolicach jego miejscowości we wrześniu i początkach października 1939 r.; wyjaśnia, dlaczego obrona bunkrów pod Wizną jest określana jako <i>polskie Termopile</i>
<p>2. Działania wojenne w latach 1939–1941</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny opanowane przez III Rzeszę i ZSRS w latach 1939–1940; wyjaśnia pojęcie „dziwna wojna”; wymienia przyczyny ataku III Rzeszy na ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny zaatakowane przez Włochy w latach 1940–1941; charakteryzuje etapy bitwy o Anglię; wyjaśnia znaczenie walk na Atlantyku dla przebiegu II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcję władz Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; wyjaśnia, dlaczego Hitler zaatakował Wielką Brytanię; wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja militarna Włochów wpłynęła na niemieckie plany wojenne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reakcję ludności Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; porównuje metody stosowane w czasie zajmowania terenów przez ZSRS wobec Finlandii oraz republik bałtyckich; wyjaśnia, co ułatwiło Hitlerowi zajmowanie terenów ZSRS, i co spowodowało jego ostateczną porażkę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia postaci i wydarzenia, do jakich odwoływały się państwa, prowadząc kampanię propagandową w czasie pierwszych lat II wojny światowej
<p>3. Polityka Niemiec w okupowanej Europie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy polityki III Rzeszy wobec państw okupowanych; charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec ludności żydowskiej; przedstawia znaczenie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różnice w polityce niemieckiej wobec krajów okupowanych w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej; wymienia przykłady działań ruchu oporu w Europie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał Generalny Plan Wschodni; charakteryzuje działalność ruchu oporu w krajach europejskich; wymienia przykłady kolaboracji z władzami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na różną politykę Niemców wobec krajów okupowanych; wyjaśnia, dlaczego nazwisko Vidkuna Quislinga stało się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje trzy grupy partyzanckie działające na terenie Jugosławii: czetnicy, ustasze i komuniści; wyjaśnia przyczyny różnic między nimi

	konferencji w Wannsee	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób władze III Rzeszy starały się włączyć władze i ludność terenów okupowanych w swoją politykę wobec ludności żydowskiej 	niemieckimi w krajach okupowanych	<p>synonimem kolaboracji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia inne grupy ludności, które poddano eksterminacji i wyjaśnia, dlaczego 	
4. Wielka koalicja i przełom na frontach	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia dokumenty, które były podstawą powstania wielkiej koalicji; • wymienia przykładowe postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i>; • wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew, które zmieniły sytuację na frontach II wojny światowej; • wymienia przykładowe postanowienia konferencji w Teheranie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe postanowienia <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i>; • przedstawia znaczenie konferencji w Teheranie; • wyjaśnia, które bitwy i dlaczego miały przełomowe znaczenie dla sytuacji na frontach II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się wielkiej koalicji; • przedstawia stosunek Stanów Zjednoczonych do wojny przed ich formalnym przystąpieniem do koalicji antyhitlerowskiej; • wymienia cele ekspansji japońskiej na Dalekim Wschodzie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, które państwa i dlaczego odgrywały największą rolę w koalicji antyhitlerowskiej; • wyjaśnia znaczenie <i>Lend-Lease Act</i> dla sytuacji wojennej w Europie; • charakteryzuje sytuację we Włoszech po obaleniu Benito Mussoliniego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Francja nie była sygnatariuszem <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i> z 1942 r.
5. Zakończenie II wojny światowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i pokazuje na mapie miejsca ostatnich bitew II wojny światowej; • wymienia postanowienia konferencji w Jaltie dotyczące Niemiec 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie dotyczące Niemiec; • wymienia skutki II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co przesądziło o zwycięstwie aliantów na Dalekim Wschodzie; • wymienia postanowienia konferencji w Jaltie; • przedstawia bilans II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie; • wyjaśnia, w jaki sposób pozycja poszczególnych państw w koalicji antyhitlerowskiej wpływała na decyzje i działania podejmowane przez koalicję 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób prowadzenia działań wojennych i postęp techniczny w czasie I i II wojny światowej
II. Polska w latach II wojny światowej					
6. Polska pod okupacją niemiecką	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie linię podziału państwa polskiego między okupantów oraz podziały ziem okupowanych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady eksterminacji elit polskich na ziemiach okupowanych przez Niemców; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków w Generalnym Gubernatorstwie; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na wybranym przykładzie przedstawia losy powstańców śląskich i ich rodzin w czasie II wojny

	<p>przez III Rzeszę i ZSRS;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady polityki władz niemieckich wobec ludności polskiej na ziemiach okupowanych 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postawy Polaków wobec ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na postawy Polaków wobec Żydów w czasie II wojny światowej; wyjaśnia, co to była granatowa policja 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny różnic w polityce Niemiec wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych; wyjaśnia, co oznaczało przyjęcie volkslisty i jak traktowano Polaków, którzy się na niej znaleźli na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie 	<p>światowej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych</p>
7. Ziemie polskie pod okupacją sowiecką	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przeprowadzone na ziemiach okupowanych przez ZSRS zmiany administracyjne; wymienia przykładowe represje wobec Polaków pod okupacją sowiecką; wyjaśnia, co to była zbrodnia katyńska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sposób, w jaki doszło do włączenia Kresów Wschodnich do republik sowieckich; przedstawia losy polskich oficerów wziętych do niewoli sowieckiej; przedstawia schemat deportacji Polaków z Kresów Wschodnich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje zmian administracyjnych przeprowadzonych na ziemiach polskich pod okupacją sowiecką; charakteryzuje politykę władz sowieckich wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego na początku władze sowieckie inaczej traktowały ludność białoruską i ukraińską niż polską i na czym to polegało; przedstawia sytuację Polaków na Wileńszczyźnie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia losy przykładowych komunistów polskich lub Polaków sympatyzujących z komunizmem, którzy na początku wojny znaleźli się na terenach okupowanych przez ZSRS
8. Władze polskie na uchodźstwie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia osoby pełniące funkcje państwowe na uchodźstwie; wymienia postanowienia układu Sikorski–Majski; wyjaśnia, co spowodowało zerwanie stosunków z ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to była Rada Narodowa RP wymienia cele działań rządu polskiego na uchodźstwie; przedstawia przykładowe wydarzenia, które wpłynęły na relacje polsko-sowieckie w czasie II wojny światowej; przedstawia działalność Jana Karskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powstania polskich władz na uchodźstwie; charakteryzuje stosunki władz londyńskich z ZSRS; przedstawia działania polskich władz na uchodźstwie podjęte w obronie ludności żydowskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co wpływało na relacje polsko-radzieckie w czasie II wojny światowej; wyjaśnia, co wpływało na pozycję międzynarodową władz polskich na uchodźstwie; <p>ocenia, które cele udało się zrealizować władzom polskim na uchodźstwie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia losy Prezydenta Ignacego Mościckiego, ministra spraw zagranicznych Józefa Becka i marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego po internowaniu w Rumunii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
9. Polskie Państwo	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

<p>Podziemne</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia organy wojskowe i cywilne Polskiego Państwa Podziemnego; wymienia Komendantów Głównych AK; wymienia przykładowe działania pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego; wymienia przykładowe działania pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces formowania się struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; przedstawia działalność małego sabotażu; wymienia Delegatów Rządu na Kraj; wymienia przykładowe oddziały zbrojne tworzone przez partie polityczne 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia działalność pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego; przedstawia działalność pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego; charakteryzuje powstanie w getcie warszawskim 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego dochodziło do zmian w strukturach wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; ocenia, jakie znaczenie miała działalność Polskiego Państwa Podziemnego dla Polaków pod okupacją 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia, jak wyglądała współpraca między organizacjami żydowskimi a Polskim Państwem Podziemnym; wskazuje, kiedy w przeszłości Polacy stworzyli podobne struktury organizacyjne
<p>10. Polacy na frontach II wojny światowej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy z udziałem polskich oddziałów; przedstawia rolę polskich lotników w bitwie o Anglię; wymienia armie polskie, które powstały w Związku Sowieckim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się Polskich Sił Zbrojnych; przedstawia okoliczności tworzenia dwóch armii polskich w ZSRS; przedstawia znaczenie wybranych bitew, w których brały udział oddziały polskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe miejsca tworzenia polskich oddziałów i wyjaśnia, dlaczego właśnie tam one powstawały; przedstawia rolę polskich okrętów w czasie II wojny światowej; przedstawia znaczenie bitew i rolę, jaką odegrały w nich oddziały polskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje okoliczności tworzenia dwóch polskich armii w ZSRS; przedstawia szlak bojowy wybranych oddziałów polskich; ocenia wkład polskich oddziałów w działania wojenne II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> na podstawie informacji z podręcznika i innych źródeł przedstawia stosunek mieszkańców miast europejskich do oddziałów PSZ
<p>11. Sytuacja Polski i Polaków w przełomowym okresie wojny (1942–1943)</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia polskie organizacje komunistyczne powstałe na ziemiach polskich i w ZSRS; przedstawia program polskich komunistów; wyjaśnia, co to była zbrodnia wołyńska 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia relacje polsko-ukraińskie przed i w czasie II wojny światowej; wyjaśnia podłoże zbrodni wołyńskiej; wymienia postanowienia <i>Manifestu</i> PKWN 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cele powstania polskich organizacji komunistycznych na ziemiach polskich i w ZSRS; przedstawia proces kształtowania się władz komunistycznych na ziemiach polskich; charakteryzuje działalność polskich komunistów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności powstania polskich organizacji komunistycznych na ziemiach polskich i w ZSRS; przedstawia sytuację Polaków na Kresach po 1941 r.; wyjaśnia różnice między programami polskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, jak decyzje podejmowane na konferencjach w Teheranie i Jałcie wpływały na pozycję władz londyńskich i komunistycznych ośrodków władzy na ziemiach polskich

				komunistów i Rady Jedności Narodowej	
12. Powstanie warszawskie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia założenia akcji „Burza”; wymienia przykładowe przyczyny wybuchu powstania warszawskiego; wymienia przykładowe wydarzenia z powstania warszawskiego; wymienia przykładowe skutki powstania warszawskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe działania podjęte w ramach akcji „Burza”; przedstawia przebieg powstania warszawskiego; przedstawia stosunek wojsk niemieckich i wspierających je jednostek do powstańców i ludności cywilnej Warszawy; wymienia dowódcę powstania warszawskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności wybuchu powstania warszawskiego; charakteryzuje stosunek ludności cywilnej do walk powstańców w Warszawie; przedstawia stosunek aliantów do powstania warszawskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia szanse realizacji założeń akcji „Burza”; wyjaśnia, co wpływało na stosunek ludności cywilnej do powstania warszawskiego; wyjaśnia, co wpływało na stosunek aliantów do powstania warszawskiego; przedstawia bilans powstania warszawskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia zasadność wybuchu powstania warszawskiego, przedstawiając argumenty zwolenników i przeciwników jego wybuchu
III. Polska i świat po II wojnie światowej					
13. Świat po II wojnie światowej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie zmiany polityczne, które nastąpiły w wyniku II wojny światowej; wymienia cele działalności Organizacji Narodów Zjednoczonych; wymienia organy ONZ; wyjaśnia, jakie treści zawiera <i>Powszechna Deklaracja Praw Człowieka</i> 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe skutki II wojny światowej w różnych dziedzinach życia; wyjaśnia, jakie treści zawiera <i>Karta Narodów Zjednoczonych</i>; wymienia przykładowe uprawnienia organów ONZ; wymienia przykładowe organizacje afiliowane i współpracujące z ONZ 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia straty gospodarczo-społeczne spowodowane II wojną światową; wymienia przyczyny i wskazuje kierunki migracji ludności po II wojnie światowej; wyjaśnia częściowo, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jak doszło do powstania dwóch państw chińskich; przedstawia wpływ II wojny światowej na sztukę; wyjaśnia w pełni, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia różne reakcje artystów, inne niż w podręczniku, na doświadczenia II wojny światowej; wymienia przykładowe misje pokojowe ONZ, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
14. Początki zimnej wojny	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: zimna wojna, żelazna kurtyna, NATO, Układ Warszawski; przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich po II wojnie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych przykładach; 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcia: doktryna Trumana i plan Marshalla; przedstawia okoliczności powstania Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO) i Układu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia specyficzną sytuację Jugosławii wśród państw komunistycznych; porównuje proces przejmowania władzy 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegała taktyka salami, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych

	światowej	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką rolę miały odgrywać NATO i Układ Warszawski 	<p>Warszawskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych przykładach; • wymienia przyczyny i skutki wojny koreańskiej 	<p>przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób starano się ograniczyć wpływy komunistyczne w Europie Zachodniej i Południowej 	
15. Powojenna Polska	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie zmiany w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; • pokazuje na mapie kierunki migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po II wojnie światowej; • wymienia ośrodki emigracji polskiej po II wojnie światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zmian w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; • wyjaśnia przyczyny migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację społeczną na ziemiach polskich po II wojnie światowej; • przedstawia sytuację Polaków i władz polskich na emigracji i w ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po II wojnie światowej w jego regionie
16. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wyniki referendum z 1946 r. i wyborów do Sejmu Ustawodawczego z 1947 r.; • wymienia założenia reformy rolnej z 1944 r.; • wyjaśnia pojęcia: proces szesnastu, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności procesu szesnastu i powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej; • wyjaśnia, na czym polegała gospodarka centralnie planowana; • przedstawia założenia planu trzyletniego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia represje stosowane wobec ludności polskiej przez bezpiekę; • wyjaśnia, jakie były cele zmian gospodarczych wprowadzanych przez komunistów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób komuniści umacniali swoją władzę w Polsce; • ocenia skuteczność i efektywność polityki gospodarczej władz komunistycznych w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia polityczne względy lokalizacji Nowej Huty pod Krakowem; • wymienia inne przykłady inwestycji przemysłowych, które miały odegrać podobną rolę, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
17. Niepodległościowe podziemie zbrojne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe organizacje polskiego podziemia niepodległościowego i ich dowódców; • wymienia cele Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia metody walki komunistów z oddziałami podziemia niepodległościowego; • wyjaśnia, z czym wiązały nadzieję na zmianę sytuacji w Polsce organizacje powstałe po rozwiązaniu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia motywy, którymi kierowali się żołnierze kontynuujący walkę zbrojną po zakończeniu II wojny światowej; • wymienia różne nurty ideowe wśród organizacji niepodległościowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia bilans działalności polskiego podziemia niepodległościowego; • wyjaśnia genezę określenia żołnierze wyklęci / żołnierze niezłomni 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność oddziału poakowskiego dowodzonego przez Antoniego Hedę „Szarego” lub innego oddziału podziemia niepodległościowego nieopisanego

		Armii Krajowej			w podręczniku
18. Stalinizm w Polsce	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia represje aparatu bezpieczeństwa wobec społeczeństwa polskiego w okresie stalinizmu; • wymienia przykładowe środki propagandowe stosowane przez komunistów; • wymienia przykładowe postanowienia konstytucji PRL 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze postanowienia konstytucji PRL; • charakteryzuje politykę gospodarczą komunistów w pierwszej połowie lat 50. XX w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje metody indoktrynacji i propagandy stosowane przez władze komunistyczne; • charakteryzuje politykę władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego; • przedstawia rolę aparatu partyjnego i aparatu bezpieczeństwa w umacnianiu władzy komunistycznej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę wojska w umacnianiu władzy komunistycznej; • ocenia, skutki polityki gospodarczej pierwszej połowy lat. 50. XX w.; • wyjaśnia, co wpływało na różny stosunek społeczeństwa polskiego do władz komunistycznych w Polsce 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy polityki wewnętrznej komunistów polskich wzorowane na ZSRS; • wskazuje różnice między sytuacją w Polsce a w krajach Bloku Wschodniego
IV. Świat w 2. połowie XX w.					
19. Europa Środkowa pod wpływem ZSRS	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w krajach bloku wschodniego po śmierci Józefa Stalina (Węgry, Czechosłowacja); • przedstawia reakcję władz ZSRS na wystąpienia społeczeństw w Czechosłowacji i na Węgrzech 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje proces destalinizacji w ZSRS i krajach bloku wschodniego; • wyjaśnia, na czym polegała doktryna Breżniewa; • wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w NRD oraz reakcję na nie władz ZSRS 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina: wydarzenia w NRD, powstanie węgierskie i Praską Wiosnę; • porównuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina; • wskazuje różnice w reakcji państw i społeczeństw bloku wschodniego na wystąpienia w NRD, Czechosłowacji i na Węgrzech 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia politykę zagraniczną Nikity Chruszczowa; • ocenia szanse przeprowadzenia liberalnych reform w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, w jaki sposób pamięć o wystąpieniach społecznych została uczczona w przestrzeni publicznej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
20. Dekolonizacja w Azji i Afryce	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany na mapie świata powstałe w wyniku procesu dekolonizacji po II wojnie światowej; • wymienia przykładowe skutki 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wpływ II wojny światowej na proces dekolonizacji; • przedstawia proces uzyskiwania niepodległości 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia i porównuje proces dekolonizacji przeprowadzany przez Wielką Brytanię i Francję; • charakteryzuje przemiany w 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunek mocarstw i ONZ do procesu dekolonizacji; • przedstawia bilans procesu dekolonizacji 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia problemy związane z procesem dekolonizacji obecne w literaturze i filmie, korzystając ze źródeł

	procesu dekolonizacji	przez Indie; • wyjaśnia pojęcia: apartheid i neokolonializm	Republice Południowej Afryki		pozapodręcznikowych
21. Konflikty na Bliskim Wschodzie	Uczeń: • przedstawia okoliczności powstania państwa Izrael w Palestynie; • pokazuje na mapie tereny Izraela	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny sporne między Izraelem a państwami arabskimi; • przedstawia cele i charakteryzuje działalność Organizacji Wyzwolenia Palestyny	Uczeń: • charakteryzuje stosunki Izraela z państwami arabskimi; • wymienia przyczyny i skutki kolejnych wojen Izraela z państwami arabskimi	Uczeń: • przedstawia rolę islamu w życiu politycznym w państwach bliskowschodnich; • wymienia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie	Uczeń: • charakteryzuje współczesne relacje izraelsko-palestyńskie, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
22. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS	Uczeń: • wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; • wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego; • wymienia przykładowe postanowienia aktu końcowego KBWE	Uczeń: • wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; • przedstawia inne płaszczyzny, na których dochodziło do rywalizacji między Stanami Zjednoczonymi a ZSRS	Uczeń: • przedstawia sytuację na Kubie na przełomie lat 50. i 60. XX w.; • przedstawia przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; • przedstawia przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego	Uczeń: • przedstawia przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; • ocenia wpływ konfliktów międzynarodowych na pozycję Stanów Zjednoczonych i ZSRS	Uczeń: • przedstawia, w jaki sposób udział w wojnie w Wietnamie odcisnął się na społeczeństwie amerykańskim
23. Integracja europejska	Uczeń: • pokazuje na mapie proces rozszerzania się Wspólnot Europejskich, a potem Unii Europejskiej; • wymienia przykładowe przyczyny współpracy pomiędzy państwami europejskimi; • wymienia ojców założycieli Unii Europejskiej	Uczeń: • przedstawia etapy i obszary integracji europejskiej; • wymienia organy Unii Europejskiej i ich przykładowe kompetencje	Uczeń: • wymienia przyczyny współpracy i integracji pomiędzy państwami europejskimi; • wyjaśnia, co wpłynęło na pojawienie się idei integracji europejskiej	Uczeń: • ocenia korzyści, jakie wynikają z członkostwa w Unii Europejskiej; • ocenia zagrożenia, jakie może nieść za sobą funkcjonowanie Unii Europejskiej	Uczeń: • wyjaśnia, czym się różnią i jakie mogą być konsekwencje różnych koncepcji jednoczenia Europy
24. Przemiany społeczne i kulturowe w 2. połowie XX w.	Uczeń: • wymienia zmiany demograficzne i społeczne w 2. połowie XX w.; • charakteryzuje kulturę	Uczeń: • przedstawia nurty w muzyce, literaturze i filmie w 2. połowie XX w.; • przedstawia zmiany	Uczeń: • przedstawia konsekwencje przemian demograficznych i społecznych w 2. połowie XX w.;	Uczeń: • przedstawia nurty filozoficzne w 2. połowie XX w.; • wyjaśnia wpływ soboru	Uczeń: • wymienia przykładowe filmy i dzieła literackie, które, jego zdaniem, najlepiej przedstawiają

	masową 2. połowy XX w.	w sztukach plastycznych w 2. połowie XX w.	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zmiany w pozycji kobiety w społeczeństwie w 2. połowie XX w. 	watykańskiego II i pontyfikatu Jana Pawła II na przemiany w Kościele katolickim	zmiany zachodzące w społeczeństwie w XX w. i uzasadnia swój wybór
V. Polska Rzeczpospolita Ludowa					
25. Postalinowska odwilż	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, kto to byli puławianie i natolińczycy; wymienia przykładowe przyczyny i skutki poznańskiego Czerwca 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia zmiany w polityce władz komunistycznych po śmierci Józefa Stalina; przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Władysława Gomułkę 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegała walka o władzę w łonie PZPR po śmierci Bolesława Bieruta; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki poznańskiego Czerwca 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia, w której dziedzinie zmiany wprowadzane po śmierci Józefa Stalina były najbardziej widoczne; ocenia politykę Władysława Gomułki w kontekście przemian w Polsce po śmierci Józefa Stalina 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia rolę wyborów do sejmu w 1957 r. w kontekście przemian politycznych w 2. połowie lat 50. XX w., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
26. Polska w czasach Władysława Gomułki	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia obchody Milenium Chrztu Polski i Tysiąclecia Państwa Polskiego; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Marca 1968 r. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje sytuację gospodarczą w okresie rządów Władysława Gomułki; charakteryzuje stosunek władz komunistycznych do Kościoła katolickiego na przełomie lat 50. i 60. XX w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego zorganizowano dwa odrębne obchody rocznicy wydarzenia związanego z początkiem Polski; przedstawia rywalizację wewnątrz PZPR w latach 60. XX w.; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Marca 1968 r. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływ rywalizacji wewnątrz PZPR w latach 60. XX w. na wydarzenia Marca 1968 r.; ocenia znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 r.; ocenia, w jakim stopniu Władysław Gomułka spełnił nadzieje Polaków związane z objęciem przez niego władzy 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co to było poselskie koło „Znak”, i przedstawia jego działalność, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
27. PRL w okresie rządów Gierka	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r.; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia cele polityki gospodarczej ekipy Edwarda Gierka i podaje przykłady jej realizacji; wymienia zmiany 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r.; przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń Czerwca 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia politykę gospodarczą ekipy Gierka; charakteryzuje przemiany ustrojowo- 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego fiat 126p stał się symbolem epoki Edwarda Gierka

	Czerwca 1976 r.	wprowadzone do konstytucji w 1976 r.	1976 r.; • charakteryzuje politykę gospodarczą ekipy Gierka	administracyjne z okresu rządów Edwarda Gierka; • wyjaśnia, jakie sukcesy Polaków i dlaczego wykorzystywała propaganda lat 70. XX w.	
28. Opozycja polityczna w latach 1976–1980	Uczeń: • wymienia przykładowe organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w. (KOR, ROPCiO, WZZ); • wymienia przykłady działań środowisk opozycyjnych w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.; • wymienia przykładowe przyczyny i skutki strajków z 1980 r.	Uczeń: • przedstawia cele działań organizacji opozycyjnych w Polsce w latach 70. XX w.; • wyjaśnia, jakie znaczenie miał wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża; • przedstawia działalność NSZZ „Solidarność”	Uczeń: • wymienia organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.; • przedstawia cele działań tych organizacji; • charakteryzuje działalność środowisk opozycyjnych w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w. • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki strajków z 1980 r.	Uczeń: • wyjaśnia, który nurt działalności opozycyjnej władze PRL zwalczały najbardziej i dlaczego; • wyjaśnia, jakie znaczenie miała pierwsza pielgrzymka papieża Jana Pawła II do Polski; • przedstawia struktury NSZZ „Solidarność”	Uczeń: • porównuje formułę wystąpień społecznych z lat 1970 i 1976 ze strajkami z 1980 r.
29. Czas stanu wojennego	Uczeń: • wymienia przykładowe ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego; • podaje przykłady represji wobec działaczy opozycji i osób ją wspierających w trakcie i po zakończeniu stanu wojennego	Uczeń: • przedstawia relacje między władzami PRL a NSZZ „Solidarność”; • przedstawia reakcję działaczy „Solidarności” na wprowadzenie stanu wojennego	Uczeń: • wymienia ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego; • przedstawia reakcję państw zachodnich na wprowadzenie w Polsce stanu wojennego; • charakteryzuje rolę Kościoła w trakcie stanu wojennego	Uczeń: • ocenia, jak ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego, wpłynęły na życie codzienne obywateli; • ocenia legalność i zasadność wprowadzenia stanu wojennego	Uczeń: • przedstawia ocenę stanu wojennego w literaturze polskiej i filmie polskim, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
VI. Polska i świat na przełomie XX i XXI w.					
30. Kryzys w ZSRS	Uczeń: • wymienia reformy przeprowadzone w ZSRS	Uczeń: • wymienia trudności gospodarcze ZSRS na	Uczeń: • charakteryzuje gospodarkę ZSRS na przełomie lat 70. i	Uczeń: • charakteryzuje konflikty narodościowe	Uczeń: • przedstawia podłoże i konsekwencje

	<p>przez Michaiła Gorbaczowa;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: pierestrojka i głasnost 	<p>przełomie lat 70. i 80. XX w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny kryzysu wewnętrznego w ZSRS; • wymienia przyczyny i skutki interwencji radzieckiej w Afganistanie 	<p>80. XX w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Michaiła Gorbaczowa 	<p>w ZSRS;</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i ocenia skutki interwencji radzieckiej w Afganistanie 	<p>konfliktów etnicznych w ZSRS w 2. połowie lat 80. i w latach 90. XX w.</p>
31. Upadek PRL	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia problemy gospodarcze Polski w latach 80. XX w.; • wymienia zmiany ustrojowe, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia relacje między władzą a opozycją po stanie wojennym; • wymienia zmiany, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu; • wymienia kolejne zmiany ustrojowe z lat 1989–1990 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację gospodarczą w Polsce w latach 80. XX w.; • charakteryzuje obrady Okrągłego Stołu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co wpływało na zmianę stosunku władzy do opozycji; • ocenia realizację ustaleń Okrągłego Stołu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, genezę i znaczenie pojęć: wybory kontraktowe i sejm kontraktowy
32. Jesień Narodów i rozpad ZSRS	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwa, które powstały po 1989 r.; • wymienia przyczyny i etapy rozpadu ZSRS; • charakteryzuje przemiany z lat 1989-1990 w Czechosłowacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przemiany z lat 1989–1990 w NRD i Rumunii; • wymienia przyczyny i skutki wojen czeceńskich; • wymienia przyczyny i etapy rozpadu Jugosławii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację w krajach bloku wschodniego w latach 70. i 80. XX w.; • porównuje przemiany z lat 1989-1990 w Czechosłowacji, NRD i Rumunii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces rozpadu ZSRS; • przedstawia proces rozpadu Jugosławii; • wyjaśnia konsekwencje rozpadu ZSRS i Jugosławii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces upadku komunizmu na Węgrzech lub w Bułgarii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych
33. III Rzeczpospolita	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w Polsce po 1989 r.; • wymienia zasady konstytucji z 1997 r.; • wymienia problemy III Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację w Polsce na początku lat 90. XX w.; • charakteryzuje przemiany składu polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje scenę polityczną w Polsce na początku lat 90. XX w.; • wyjaśnia, co wpływało na skład polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w.; • przedstawia problemy III Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia bilans przemian w Polsce po 1989 r.; • ocenia proces lustracji i dekomunizacji przeprowadzany w Polsce po 1989 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po 1989 r, w jego regionie
34. Polska w integrującym się świecie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie sąsiadów Rzeczypospolitej w XXI w.; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia problemy gospodarki polskiej w latach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski w latach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia bilans przemian gospodarczych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego w 1990 r. doszło do

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia organizacje, których członkiem stała się Polska na przełomie XX i XXI w.; wymienia konsekwencje przemian gospodarczych przeprowadzonych w Polsce w latach 90. XX w. 	<p>90. XX w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia kierunki polskiej polityki zagranicznej na przełomie XX i XXI w.; wymienia porażki i sukcesy polskiej polityki zagranicznej po 1989 r. 	<p>90. XX w.;</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces wejścia Polski do NATO; przedstawia proces integracji Polski z Unią Europejską 	<p>w Polsce po 1989 r.;</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia konsekwencje przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r.; charakteryzuje polską politykę zagraniczną po 1989 r. 	<p>podpisania układu granicznego z RFN, mimo że RFN uznała polską granicę zachodnią w 1970 r., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych</p>
--	---	--	--	--	--